

JAARVERSLAG

2016

**AUDIT
VLAANDEREN**

Auditcomité van de lokale besturen
Auditcomité van de Vlaamse administratie

**Vlaamse
overheid**

VOORWOORD	4
1. OVER AUDIT VLAANDEREN	7
1 De opdracht van Audit Vlaanderen	8
2 Het auditcharter	11
3 Het audituniversum	12
4 De auditcomités	13
2. AUDIT VLAANDEREN EN DE LOKALE BESTUREN	14
1 Auditopdrachten	15
2 De opvolging van de aanbevelingen	24
3 Sensibilisering van het werkveld	25
3. AUDIT VLAANDEREN EN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE	30
1 Auditopdrachten	31
2 Opvolging van de aanbevelingen en beleidsgerichte rapporten	39
3 Sensibilisering van het werkveld	43
4. SINGLE AUDIT	46
1 Samenwerken met andere controle-actoren bij de Vlaamse administratie	47
2 Samenwerking met de auditdiensten van de lokale besturen	50
5. INTERNE WERKING	51
1 De medewerkers van Audit Vlaanderen	52
2 Inzet in mensen	54
3 Inzet van de financiële middelen	55
6. HET AUDITCOMITÉ VAN DE LOKALE BESTUREN	57
1 Samenstelling van het auditcomité van de lokale besturen	58
2 Vergoedingen van de leden van het auditcomité van de lokale besturen	59
3 De vergaderingen van het auditcomité van de lokale besturen	60
7. HET AUDITCOMITÉ VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE	71
1 Samenstelling van het auditcomité van de Vlaamse administratie	72
2 Vergoedingen van de leden van het auditcomité van de Vlaamse administratie	73
3 De vergaderingen van het auditcomité van de Vlaamse administratie	74

COLOFON

Dit is een uitgave van AUDIT VLAANDEREN, het auditcomité van de lokale besturen en het auditcomité van de Vlaamse administratie.

Vormgeving: Absoluut

Fotografie: © Joris Bulckens

VU: Eddy Guilliams, Audit Vlaanderen, Boudewijnlaan 30, bus 24, 1000 Brussel.

VOORWOORD

Ondertussen bestaat Audit Vlaanderen al drie jaar. Er werken momenteel 45 medewerkers bij Audit Vlaanderen, waaronder 34 auditoren en 4 manager-auditoren. Het aantal audits blijft toenemen. In 2016 werden 94 rapporten afgewerkt, t.o.v. 81 in 2015 en 52 in 2014.

De audits worden uitgevoerd door de 34 auditoren van Audit Vlaanderen en auditoren van externe partners die via het raamcontract van Audit Vlaanderen werden aangesteld. Alle audits blijven onder supervisie en verantwoordelijkheid van het management van Audit Vlaanderen.

Er werden in 2016 58 audits bij lokale besturen uitgevoerd. Sinds 2014 stelde Audit Vlaanderen al meer dan 140 auditrapporten over lokale besturen op. Het doel is, om gedurende deze legislatuur, alle lokale besturen, op één of andere wijze, in contact te laten komen met het fenomeen van een auditopdracht. Hierbij wordt een dubbele auditstrategie gehanteerd: enerzijds worden reguliere auditopdrachten uitgevoerd met de klemtoon op thema-audits en anderzijds onderneemt Audit Vlaanderen diverse communicatie-initiatieven om de lokale

besturen maximaal te sensibiliseren voor organisatiebeheersing en risicomanagement. Dit gebeurt via de publicatie van globale rapporten en goede praktijken, de organisatie van studienamiddagen en workshops in samenwerking met de provinciale bestuursscholen, VVSG¹, ABB², ...

In 2016 werden de eerste drie globale rapporten voorgesteld op een studienamiddag per provincie. Meer dan 700 medewerkers van lokale besturen namen hieraan deel.

In 2016 werden ook formele samenwerkingsovereenkomsten met de lokale interne auditdiensten afgesloten. Bovendien was er voor het eerst een opvolging van de aanbevelingen, die tijdens audits uitgevoerd in 2014 en 2015 werden geformuleerd. Wat minder positief en zelfs verontrustend was

■■■■■■■■■■

1 Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
2 Agentschap Binnenlands Bestuur

Luc Discry

VOORZITTER VAN HET AUDITCOMITÉ
VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE

Jean-Pierre Bostoën

VOORZITTER VAN HET AUDITCOMITÉ
VAN DE LOKALE BESTUREN

Eddy Guilliams

ADMINISTRATEUR-GENERAAL
VAN AUDIT VLAANDEREN

36

Afgewerkte
auditrapporten over
Vlaamse entiteiten

+700

Deelnemers aan
studienamiddagen

140

Auditrapporten
over lokale besturen
sinds 2014

in 2016, is de toename van het aantal meldingen die aanleiding gaven tot een fraudeonderzoek.

Audit Vlaanderen heeft waardering voor de inspanningen van de lokale managementteams en de medewerkers om het risicobewustzijn aan te scherpen en de maturiteit van de organisatiebeheersing te verhogen.

In 2016 werden er, bij de Vlaamse administratie, acht procesaudits uitgevoerd. Ook de thema-audit rond het beheer van het wagenpark en een detectie-audit rond overheidsopdrachten vonden plaats.

De focus lag in 2016 bovendien op de ontwikkeling van een vernieuwde, meer risico gedreven aanpak bij de uitvoering van organisatie-audits.

Bij vier entiteiten werd de maturiteit van het risicomanagement nagegaan. Bij drie entiteiten vond een organisatie-audit plaats. In 2017 wordt de auditaanpak verder verfijnd en zal er

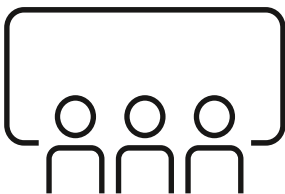
ingezet worden op de communicatie over deze vernieuwde aanpak.

Het opleveren van beleidsgerichte rapporten werd in 2016 heropgestart. Er werden acht rapporten aan zeven ministers van de Vlaamse Regering bezorgd.

In het totaal waren er in 2016 36 afgewerkte auditrapporten over audits bij de Vlaamse administratie

Audit Vlaanderen realiseert zich dat de vernieuwde aanpak bij de uitvoering van organisatie-audits niet altijd evident is voor de geauditeerde entiteiten en waardeert dan ook de inzet van de Vlaamse entiteiten om zich de nieuwe aanpak eigen te maken.

Audit Vlaanderen mag trots zijn op wat er de laatste drie jaar bij de lokale besturen en de voorbije vijftien jaar bij de Vlaamse administratie gerealiseerd werd. De resultaten kwamen tot stand dankzij de inspanningen van alle collega's. Het past dan ook hen te danken voor hun inzet en loyale medewerking.

1

OVER AUDIT
VLAANDEREN

1.1 De opdracht van Audit Vlaanderen

AUDIT VLAANDEREN HEEFT TOT TAAK:

1. De interne controle of organisatiebeheersing van de entiteiten van zijn werkterrein te evalueren, de adequaatheid en effectiviteit ervan na te gaan en aanbevelingen te formuleren tot verbetering ervan. Daartoe voert Audit Vlaanderen diverse soorten audits uit.

Interne controle of organisatiebeheersing omvat het geheel van maatregelen en procedures dat ontworpen is om een redelijke zekerheid te verschaffen dat men:

- a. de vastgelegde doelstellingen bereikt en de risico's om deze te bereiken kent en beheerst;
  - b. de relevante wetgeving en procedures naleeft;
  - c. over betrouwbare financiële en beheersinformatie beschikt;
  - d. op een effectieve en efficiënte wijze werkt en de beschikbare middelen economisch inzet;
  - e. de activa beschermt en fraude voorkomt.
2. In geval van indicaties van mogelijke onregelmatigheden forensische audits uit te voeren bij de entiteiten van zijn werkterrein en daarover te rapporteren.
  3. Op verzoek van de minister-president of op verzoek van de Vlaamse Regering forensische audits uit te voeren bij een kabinet van een lid van de Vlaamse Regering. Over een dergelijk onderzoek wordt door Audit Vlaanderen alleen gerapporteerd aan de opdrachtgever, aan het Rekenhof en aan de voorzitter van het auditcomité van de Vlaamse administratie.
  4. De geformuleerde aanbevelingen op te volgen. Het management is verantwoordelijk voor de implementatie ervan.

Audit Vlaanderen evalueert dus het interne controlesysteem, maar wat is een intern controlesysteem? Wat wordt eigenlijk met interne controle bedoeld?

WAT IS INTERNE CONTROLE?

Interne controle is in feite een synoniem voor “beheersing”. Het gaat hier niet over het controleren / inspecteren van een organisatie, maar over het beheersen ervan. Beheersen betekent: in de hand hebben en er de nodige sturing en opvolging aan geven. Met een goede organisatiebeheersing doet een organisatie de juiste dingen en doet die dingen ook op de juiste wijze. We hantieren dan ook liever “organisatiebeheersing” in plaats van interne controle.

Wat betekent interne controle of organisatiebeheersing dan voor een organisatie?

Om interne controle of organisatiebeheersing concreet te maken voor het werkveld, ontwikkelde Audit Vlaanderen de Leidraad Organisatiebeheersing.

WAT IS DE LEIDRAAD ORGANISATIEBEHEERSING?

De Leidraad Organisatiebeheersing is een instrument dat organisatiebeheersing of interne controle op organisatieniveau concreet maakt. Het is een uitgebreide gids met doelstellingen rond organisatie-beheersing, risico's en mogelijke beheersmaatregelen die ondersteuning kan bieden bij de uitbouw van interne controle/ organisatiebeheersing.

De Leidraad kan gebruikt worden als een zelfevaluatie-instrument waarmee organisaties kunnen onderzoeken waar ze staan op het vlak van hun organisatiebeheersing. Op die manier is het een kader om te werken aan de organisatiebeheersing en erover te rapporteren aan het politieke niveau.

Voor Audit Vlaanderen is de Leidraad het referentiekader voor de uitvoering van organisatie-audits.

Er is een Leidraad Organisatiebeheersing voor de lokale besturen en een Leidraad Organisatiebeheersing voor de Vlaamse administratie.

De auditoren werken bij de uitvoering van de audits volgens de principes van de **gedragscode** van Audit Vlaanderen. De gedragscode heeft tot doel de auditoren een richtsnoer aan te bieden bij de realisatie van de missie. Centrale principes in deze gedragscode zijn: onafhankelijkheid, objectiviteit, bekwaamheid en partner van de organisatie.

Audit Vlaanderen voert diverse soorten audits uit: organisatie-audits, proces-audits (waaronder ook interbestuurlijke audits en thema-audits), detectie-audits en forensische audits.

WAT ZIJN ORGANISATIE-AUDITS?

Bij organisatie-audits wordt nagegaan of een organisatie over de nodige sturings- en beheersinstrumenten beschikt om goed te functioneren. Vooral de managementprocessen en de ondersteunende processen komen aan bod. Ze creëren immers de voorwaarden om de kernprocessen goed te kunnen uitvoeren. De Leidraad Organisatiebeheersing is voor de auditoren het referentiekader voor organisatie-audits.

WAT ZIJN PROCESAUDITS?

Bij een procesaudit worden de risico's van een proces geïdentificeerd en wordt nagegaan in welke mate de bestaande beheersmaatregelen deze risico's voldoende afdekken.

WAT ZIJN THEMA-AUDITS?

Bij een thema-audit wordt een specifiek thema binnen een organisatie onderzocht. Het kan gaan om een thema gelinkt aan een kernproces (zoals de werking van de jeugddienst) of aan een van de management- of ondersteunende processen (bijvoorbeeld de aanwerving van medewerkers). Datzelfde thema wordt min of meer gelijktijdig in meerdere organisaties onderzocht. Op basis van deze audits maakt Audit Vlaanderen een individueel auditrapport voor elke geauditeerde organisatie en een globaal rapport met aandachtspunten en aanbevelingen die voor alle entiteiten uit het audituniversum en voor de beleidsmakers relevant kunnen zijn.

WAT ZIJN INTERBESTUURLIJKE AUDITS?

Audits van een proces doorheen meerdere bestuurslagen (lokale besturen/provincie/Vlaamse administratie).

WAT ZIJN FORENSISCHE AUDITS?

Een forensische audit is het geheel van auditactiviteiten bestaande uit het verzamelen, controleren, bewerken, analyseren van en rapporteren over gegevens, met het oog op waarheidsbevinding en/of bewijsvoering. Een forensische audit moet uitgevoerd worden binnen een geïkt referentiekader op het terrein van juridisch/financiële geschillen en/of onregelmatigheden (waaronder fraude).

WAT ZIJN DETECTIE-AUDITS?

Bij een detectie-audit analyseert Audit Vlaanderen op basis van een aantal risicofactoren grote hoeveelheden gegevens aan de hand van moderne monitoringmechanismen. Het is de bedoeling ongebruikelijke, afwijkende of merkwaardige patronen aan de oppervlakte te brengen. Vervolgens wordt nagegaan of deze patronen verklaarbaar, dan wel symptomatisch zijn voor mogelijke fouten en/of onregelmatigheden binnen het onderzochte proces. Een detectie-audit kan leiden tot een procesaudit of een forensische audit.

1.2 Het auditcharter

Audit Vlaanderen werkt volgens de normen van het Instituut van Interne Auditoren (IIA). Het IIA is een wereldwijde organisatie met als doel het professionalisme van audit te ontwikkelen, met het oog op voortdurende kwaliteitsverbetering van het auditberoep. Het IIA stelt dat auditorganisaties aan een aantal normen moeten voldoen. Eén norm bepaalt dat er een auditcharter moet uitgewerkt zijn.

In het auditcharter staan:

- de missie van Audit Vlaanderen, met een uitgebreide toelichting;
- het werkterrein of audituniversum³;
- de taakstelling⁴;
- de autoriteit voor toegang tot alle informatie en documenten en tot alle gebouwen; de autoriteit voor vragen om inlichtingen aan ieder personeelslid;
- de rapporteringslijnen van audits;
- de relatie van Audit Vlaanderen met andere controleorganen⁵.

Het auditcharter is terug te vinden op: <http://www.auditvlaanderen.be/charter>. Het auditcharter werd in 2016 geactualiseerd.

AUDIT VLAANDEREN HEEFT ALS MISSIE

- een onafhankelijke, objectieve en bekwame partner van de lokale besturen en de Vlaamse administratie te zijn;
- bij de beheersing van de financiële, wettelijke en organisatorische risico's;
- om een toegevoegde waarde te creëren bij de uitbouw van een efficiënte, effectieve, integere en kwaliteitsvolle organisatie.

Zoals onder vorig punt toegelicht, voert Audit Vlaanderen verschillende soorten audits uit bij de lokale besturen en bij de Vlaamse administratie. Hierbij wordt steeds voor ogen gehouden dat Audit Vlaanderen een partner wil zijn. Het is de bedoeling van Audit Vlaanderen dat de lokale besturen en de Vlaamse administratie hun interne controle of organisatiebeheersing steeds beter uitbouwen. Audit Vlaanderen wil een partner zijn door enerzijds audits uit te voeren en aanbevelingen te formuleren en anderzijds door te investeren in communicatie met en sensibilisering van het management en de beleidsmakers op het vlak van organisatiebeheersing. Deze kernboodschap zit vervat in de missie.

■■■■■■■■■■

3 Meer informatie hierover is terug te vinden in hoofdstuk 2 Audituniversum.

4 Zoals weergegeven in 1.1. De taakstelling van Audit Vlaanderen.

5 Meer informatie hierover is terug te vinden in hoofdstuk 4 Single Audit.

1.3 Het audituniversum

HET WERKTERREIN VAN AUDIT VLAANDEREN OMVAT:

1. de gemeenten;
2. de autonome gemeentebedrijven;
3. de openbare centra voor maatschappelijk welzijn;
4. de verenigingen, vermeld in titel VIII, hoofdstuk I van het decreet van 19 december 2008 betreffende de organisatie van de openbare centra voor maatschappelijk welzijn, met uitzondering van de verenigingen die een ziekenhuis beheren;
5. de provincies;
6. de autonome provinciebedrijven;
7. de departementen van de Vlaamse overheid;
8. de intern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse overheid;
9. de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen van de Vlaamse overheid;
10. de Eigen Vermogens met rechtspersoonlijkheid die verbonden zijn aan de entiteiten, hierboven vermeld onder 7 tot en met 9;
11. de Vlaamse Openbare Instellingen van categorie A zoals bedoeld in de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

Audit Vlaanderen kan sinds 2009 op vraag van de Vlaamse Regering of van de minister-president forensische audits uitvoeren bij de kabinetten van de leden van de Vlaamse Regering.

Daarnaast maken ook de VRT (Vlaamse Radio en Televisieomroep (ingevolge een specifieke bepaling in het decreet van 27 maart 2009 betreffende de radio-omroep en de televisie) en Jobpunt Vlaanderen (ingevolge een specifieke bepaling in het decreet van 29 mei 2015) deel uit van het werkkterrein van Audit Vlaanderen.

Bij de lokale besturen is Audit Vlaanderen bevoegd voor ongeveer 840 entiteiten. De lokale besturen omvatten 308 gemeentebesturen en 308 OCMW-besturen.

Een belangrijk deel van wat de gemeenten (respectievelijk OCMW-besturen) doen is gelijkaardig over de besturen heen, maar er bestaan ten gevolge van lokale beleidskeuzes en omgevingsfactoren ook grote verschillen tussen de besturen onderling. In vergelijking met

de entiteiten binnen de Vlaamse administratie zijn dit – op de grootsteden na – doorgaans kleinere organisaties.

Daarnaast zijn er bij de lokale besturen ook een 200-tal autonome organisaties, die opgericht werden door een gemeente, een of meer OCMW-besturen of een provincie en die specifieke opdrachten hebben.

De vijf provincies maken deel uit van de lokale besturen. Het takenpakket van de provincies kan verschillen.

Bij de Vlaamse administratie is Audit Vlaanderen bevoegd voor een 60-tal entiteiten, verdeeld over elf beleidsdomeinen. Ook al zijn de elf beleidsdomeinen thematisch gegroepeerd, toch zijn alle entiteiten zeer divers wat hun inhoudelijke opdrachten en bevoegdheden betreft. De Vlaamse administratie bestaat dus uit een relatief beperkt aantal entiteiten in vergelijking met de lokale besturen, maar elke entiteit heeft een takenpakket dat sterk verschilt van dat van alle andere entiteiten. Voor Audit Vlaanderen betekent dit dat er continu geïnvesteerd moet worden om de kennis over de werking van deze entiteiten op peil te houden.

Op dit ogenblik telt het 'audituniversum lokale besturen' een 840-tal entiteiten en het 'audituniversum Vlaamse administratie' ongeveer 60 entiteiten. Audit Vlaanderen staat dus in voor de uitvoering van audits bij meer dan 900 entiteiten.

Gelet op de uitgestrektheid en diversiteit van het audituniversum, streeft Audit Vlaanderen ernaar om, rekening houdend met de toegewezen middelen, de inzet van de beschikbare capaciteit af te stemmen op de grootste risico's. Hierdoor kan de effectiviteit van de auditwerkzaamheden maximaal bereikt worden. In de eerste plaats vereist dit duidelijke strategische keuzes, die in het ondernemingsplan voor de periode 2015-2019 door beide auditcomités vastgelegd werden.

1.4 De auditcomités

Audit Vlaanderen wordt aangestuurd door twee auditcomités: een auditcomité van de lokale besturen en een auditcomité van de Vlaamse administratie.

Het Auditdecreet van 5 juli 2013 (artikel 19, tweede lid) bepaalt dat de auditcomités instaan voor de aansturing en opvolging van, en de controle en het toezicht op Audit Vlaanderen. Wat dit concreet betekent, is terug te vinden in het besluit van de Vlaamse Regering van 18 oktober 2013:

- de auditcomités staan in voor de onafhankelijkheid van het agentschap Audit Vlaanderen;
- de aansturing en de opvolging van, en het toezicht op het agentschap Audit Vlaanderen, gebeuren via het jaarlijks ondernemingsplan;
- de auditcomités kunnen adviserend optreden naar de Vlaamse Regering;
- de auditcomités stellen jaarlijks een publiek toegankelijk verslag op van hun activiteiten;
- de notulen van de vergaderingen van de auditcomités worden toegezonden aan de Vlaamse Regering.

1.4.1. DE ONAFHANKELIJKHEID VAN AUDIT VLAANDEREN

Het auditcomité van de lokale besturen bestaat uit vier onafhankelijke deskundigen, twee leden voorgedragen door de VVSG⁶, een lid voorgedragen door de VVP⁷ en een vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor binnenlands bestuur, die de vergaderingen als waarnemer bijwoont. Alle leden worden aangeduid door de Vlaamse Regering. De voordracht van de onafhankelijke leden gebeurt door het auditcomité. Meer informatie over het auditcomité van de lokale besturen is terug te vinden in hoofdstuk 6.

Het auditcomité van de Vlaamse administratie bestaat uit vier onafhankelijke deskundigen en drie vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering. Ook alle leden van dit auditcomité worden aangeduid door de Vlaamse Regering. De voordracht van de onafhankelijke leden gebeurt door het auditcomité. In hoofdstuk 7 wordt dieper ingegaan op het auditcomité van de Vlaamse administratie.

1.4.2. DE AANSTURING EN OPVOLGING VAN AUDIT VLAANDEREN

De auditcomités zorgen voor de aansturing van Audit Vlaanderen, onder meer door de ontwikkeling van een lange termijnvisie met strategische keuzes.

De strategische keuzes van Audit Vlaanderen zijn terug te vinden in het ondernemingsplan 2015-2019. Jaarlijks is er een operationalisering van deze keuzes in een auditplan en de concretisering van het ondernemingsplan.

1.4.3. ADVIES AAN DE VLAAMSE REGERING VIA HET JAARLIJKS OVERLEG MET DE KERNMINISTERS

Jaarlijks vindt er een overleg tussen een afvaardiging van de auditcomités en de kernministers plaats. De kernministers van de huidige Vlaamse Regering zijn: minister-president Geert Bourgeois en de viceminister-presidenten, Hilde Crevits, Liesbeth Homans en Bart Tommelein. Tijdens dit overleg worden de belangrijkste realisaties van het voorgaande jaar toegelicht. Bijzondere aandacht gaat naar de bespreking en opvolging van de aanbevelingen uit de globale rapporten van de thema-audits. Ook de auditstrategie van Audit Vlaanderen en de auditplanning van het nieuwe jaar komen aan bod. Met dit overleg wordt de betrokkenheid van het politieke niveau bij de strategie van Audit Vlaanderen en de opgeleverde resultaten versterkt, zonder de onafhankelijkheid van het agentschap in het gedrang te brengen.

■■■■■■■■■■

6 Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten

7 Vereniging van de Vlaamse Provincies

2

AUDIT VLAANDEREN
EN DE LOKALE
BESTUREN

2.1 Auditopdrachten

TYPE AUDIT	AUDITS BIJ DE LOKALE BESTUREN IN 2016						
	Afgewerkt in 2015	Afgewerkt in 2016	Voorbereiding	Terreinwerk	Rapportering	Totaal	Uitgesteld
Organisatie-audits	26	12	1	5	5	23	0
Thema-audits							
Aankoop & contractbeheer							
Leveringen en diensten	0	20	0	0	0	20	0
Werken	0	13	0	2	5	20	1
Instream van medewerkers	0	0	5	1	2	8	0
Informatieveiligheid	0	0	0	1	0	1	0
Gemeentelijke belastingen en retributies	20	0	0	0	0	0	0
Detectie-audits	14	7	0	0	0	7	0
Forensische audits	4	6	0	1	2	9	0
Totaal	64	58	6	10	14	88	1

Jaarlijks wordt er een auditplanning opge- maakt. Deze planning komt stapsgewijs tot stand, in samenspraak met het auditcomité (zie 1.4 en hoofdstuk 6).

In 2016 werden er 58 audits bij lokale besturen afgewerkt. Dit zijn zes audits minder dan in 2015.

Redenen:

- In 2015 werden veertien detectie-audits uitgevoerd. Detectie-audits duren in ver- houding tot andere audits minder lang. Er kunnen er dus in een bepaalde tijdsperiode meer van worden afgewerkt.
- In 2016 kwamen zeven nieuwe auditoren in dienst (zie 5.1.1.) die door meer ervaren auditoren opgeleid werden.
- In 2014 en 2015 werd er voor gekozen om meer te investeren in audits in lokale bestu- ren. Dit ging ten koste van het aantal audits bij de Vlaamse administratie. In 2016 is er opnieuw evenwichtiger geïnvesteerd in audits bij de Vlaamse administratie. Het aantal opdrachten bij de Vlaamse admi- nistratie is dan ook toegenomen (zie 3.1.)

Er werd in 2016 aan 23 organisatie-audits gewerkt. Twaalf rapporten van organisatie-au- dits werden opgeleverd. Elf organisatie-audits die in 2016 werden opgestart, waren eind 2016 nog in uitvoering.

De 20 auditrapporten over de thema-audit “Aankoop- en contractbeheer van leveringen en diensten” werden in 2016 gefinaliseerd. Van de thema-audit “Aankoop- en contract- beheer van werken” zijn in 2016 dertien auditrapporten afgewerkt. De overige zeven auditrapporten worden begin 2017 gefinali- seerd. Over beide thema-audits verschijnt in 2017 een globaal rapport.

Begin 2016 werden nog zeven detectie-audits bij OCMW-besturen uitgevoerd.

Er werd gewerkt aan negen forensische audits. Van zes forensische audits werd een rapport opgeleverd in 2016. Een rapport voor de drie overige audits volgt in 2017.

In de volgende paragrafen van dit hoofdstuk wordt inhoudelijk meer informatie over deze audits weergegeven.

2.1.1. ORGANISATIE-AUDITS

In 2016 werden twaalf organisatie-audits afgevoerd. In 2015 waren dit er nog 26. Het is een bewuste beslissing van het auditcomité voor lokale besturen om meer tijd te investeren in de thema-audits. In 2016 zijn dus minder organisatie-audits uitgevoerd.

De selectie van besturen voor organisatie-audits houdt rekening met een aantal algemene risicofactoren (bv. op financieel vlak). Waar mogelijk worden de audits zowel in gemeente als OCMW uitgevoerd. De logica daarachter is eenvoudig: een verregaande samenwerking tussen gemeente en OCMW steunt idealiter op een doorlichting van beide organisaties, waarna het beste van twee werelden behouden zou blijven. Een audit kan hiertoe bijdragen.

Bij de opstart van een organisatie-audit wordt eerst nagegaan of er recent een deeglijke zelfevaluatie is uitgevoerd. Wanneer dit zo is, zal Audit Vlaanderen hier maximaal op verder bouwen. Er wordt dan gefocust op de doorlichting van de thema's van de Leidraad Organisatiebeheersing die het meest betrekking hebben op de beleids- en beheerscyclus, het plannings-, budgetterings-, registratie- en rapporteringssysteem waarmee Vlaamse lokale besturen werken:

- doelstellingen, proces- en risicomanagement
- belanghebbendenmanagement
- monitoring
- financieel management

2.1.2. THEMA-AUDITS

Het merendeel van de afgevoerde audits in 2016 waren thema-audits, namelijk 33. Zoals reeds eerder aangegeven, is dit een bewuste beslissing van het auditcomité voor lokale besturen.

Audit Vlaanderen gaat over de keuze van de thema-audits in dialoog met verschillende

belanghebbenden door periodiek te vergaderen met een stuurgroep samengesteld uit een vertegenwoordiging van de koepelverenigingen (VMSG⁸, VVP⁹, ECG¹⁰, VVOS¹¹, Vlofin¹²), ABB¹³ en een vertegenwoordiger van de minister van Binnenlands Bestuur.

■■■■■■■■■■

- 8 Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten
- 9 Vereniging van de Vlaamse Provincies
- 10 Expertisecentrum voor Gemeentesecretarissen
- 11 Vereniging van de Vlaamse OCMW-secretarissen
- 12 Vlaamse Lokale Financieel Beheerders
- 13 Agentschap Binnenlands Bestuur

DE THEMA-AUDITS “AANKOOP- EN CONTRACTBEHEER”

In 2015 werd de thema-audit “Aankoop- en Contractbeheer” voorbereid. Volgend kader werd opgemaakt voor de uitvoering van de audit:

Het doel van deze thema-audit is tweeledig:

1. het organisatiebrede kader en een aantal belangrijke processpecifieke voorwaarden zijn aanwezig om het aankoopproces goed te laten verlopen;
2. het aankoopproces wordt effectief, integer en transparant uitgevoerd.

Vermits er verschillen zijn in aanpak wat betreft enerzijds leveringen en diensten en anderzijds werken, besliste Audit Vlaanderen om de thema-audit “Aankoop- en Contractbeheer” op te splitsen in twee thema-audits: de thema-audit “Aankoop- en Contractbeheer van leveringen en diensten”

en de thema-audit “Aankoop en Opvolging van werken”.

In 2016 werden 20 audits over het aankoop- en contractbeheer van leveringen en diensten afgewerkt. Hierover werd een globaal rapport met de belangrijkste bevindingen opgemaakt, dat op 9 februari 2017 gepubliceerd is.

De thema-audit Aankoop- en opvolging van werken werd in 2016 bij dertien lokale besturen afgerond. Zeven audits liepen eind 2016 nog, maar bevonden zich in een vergevorderd stadium. In het laatste kwartaal van 2016 werd eveneens gestart met de voorbereiding van het globaal rapport. Dit rapport zal ook in 2017 opgeleverd worden.

DE THEMA-AUDIT “INSTROOM VAN MEDEWERKERS”

In de zomer van 2016 startte Audit Vlaanderen met de voorbereiding van de thema-audit “Instroom van medewerkers”. In het najaar werden drie pilootaudits uitgevoerd. De thema-audit zal in 2017 nog bij 22 tot 27 andere lokale besturen worden uitgevoerd.

De thema-audit Instroom van medewerkers neemt het wervings- en selectieproces van medewerkers onder de loep. Audit Vlaanderen onderzoekt hierbij het proces vanaf de identificatie van de personeelsbehoefte tot en met de indiensttreding van nieuwe medewerkers. Ook bevorderingen en mobiliteit komen aan bod. Verder worden het organisatiebrede kader onderzocht en een aantal belangrijke specifieke randvoorwaarden om het wervings- en selectieproces proces goed te laten verlopen.

Twee doelstellingen staan centraal:

- de randvoorwaarden om tot een degelijk instroomproces te komen zijn adequaat en effectief ingevuld;
- het instroomproces verloopt effectief, efficiënt en integer zodat een kwaliteitsvolle invulling van de personeelsbehoefte bekomen wordt.

Kader voor de uitvoering van de thema-audit:

DE THEMA-AUDIT “INFORMATIEBEVEILIGING”

In het najaar van 2016 werd de thema-audit “Informatiebeveiliging” voorbereid. Deze audit zal in de loop van 2017 bij minstens negentien gemeenten of OCMW’s en een provincie worden uitgevoerd.

Ter voorbereiding van de thema-audit werd informatie vergaard via verkennende gesprekken in lokale besturen en met een klankbordgroep, waaraan onder meer veiligheidsconsulenten deelnemen. De eerste pilootaudit ging in december 2016 van start.

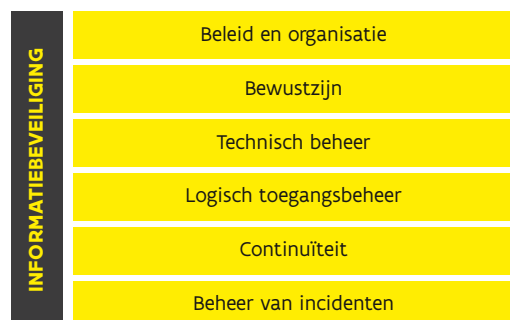
Bij de thema-audit “informatiebeveiliging” wordt nagegaan of lokale besturen adequate beheersmaatregelen treffen om de beschikbaarheid, integriteit en vertrouwelijkheid van informatie afdoende te garanderen. Audit Vlaanderen heeft hierbij niet alleen oog voor organisatorische risico’s en kwetsbaarheden maar voert eveneens technische testen uit.

Naast de audits, wordt in het voorjaar van 2017 een phishing-test georganiseerd die Audit Vlaanderen gratis uitvoert bij de gemeenten, OCMW’s en pro-

vincies. Meer dan 55% van de lokale besturen schreef zich in voor deze phishing-test.

Het globale rapport met overkoepelende resultaten wordt in de eerste helft van 2018 verwacht.

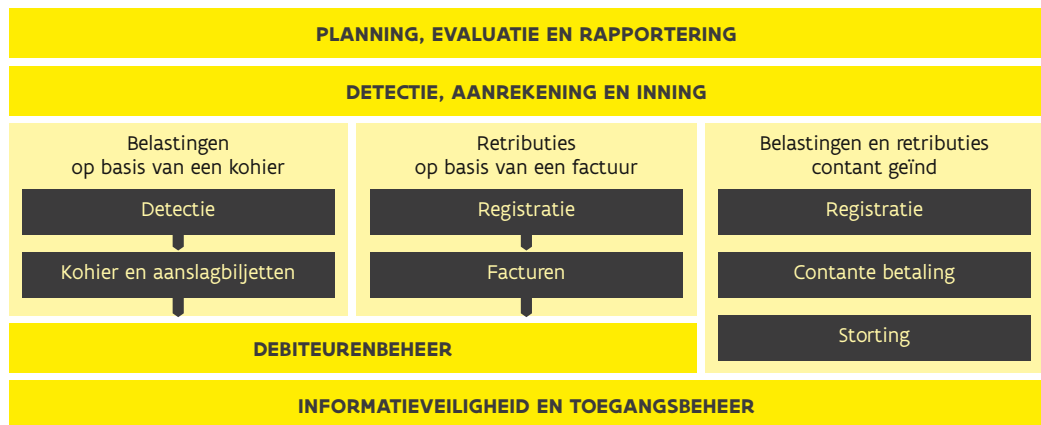
Kader voor uitvoering van de thema-audit “Informatiebeveiliging”:

DE THEMA-AUDIT “GEMEENTELIJKE BELASTINGEN EN RETRIBUTIES”

In 2014 en 2015 voerde Audit Vlaanderen bij 20 gemeentebesturen een thema-audit uit over de inning van gemeentelijke belastingen en retributies. Audit Vlaanderen onderzocht hierbij in welke mate deze besturen over de nodige beheersmaatregelen beschikken om hun gemeentelijke belastingen en retributies op een efficiënte en integere manier correct en volledig te innen, zodanig dat het risico op verlies aan inkomsten wordt beperkt en een gelijke behandeling van belastingplichtigen wordt gegarandeerd. Het globaal rapport werd gepubliceerd op 18 januari 2016.

Kader voor de uitvoering van de thema-audit “Gemeentelijke Belastingen en Retributies”:

HET GLOBAAL RAPPORT OVER DE THEMA-AUDIT “GEMEENTELIJKE BELASTINGEN EN RETRIBUTIES”

Globaal stelde Audit Vlaanderen vast dat gemeentebesturen vaak nog onvoldoende bewust bezig zijn met proces- en risicomangement op het vlak van gemeentelijke belastingen en retributies. Gemeentebesturen riskeren hierdoor burgers niet gelijk te behandelen, onnodig veel tijd en personeel in te zetten, fouten en fraude niet op te merken of inkomsten te missen. Dit is des te opvallender omdat de geauditeerde besturen onder andere geselecteerd werden op basis van het belang dat het bestuur heeft bij een goede inning van de belastingen en retributies.

De belangrijkste verbeterpunten die vastgesteld werden, zijn:

- **Een evaluatie van de reglementen en procedures is noodzakelijk.**

Een periodieke, grondige evaluatie van de reglementen en procedures met betrekking tot belastingen en retributies vindt in weinig gemeentebesturen plaats en de nodige gegevens om een dergelijke evaluatie grondig te kunnen uitvoeren, ontbreken vaak. Hierdoor loopt men het risico dat reglementen niet duidelijk zijn of in de praktijk niet toegepast (kunnen) worden, de belasting of retributie niet het beoogde doel bereikt, tarieven niet langer up-to-date zijn, inningsprocessen niet efficiënt en effectief verlopen ...

- **De procedures om belastingplichtigen en -grondslagen te detecteren, kunnen geoptimaliseerd worden.**

Heel wat gemeentebesturen ondervinden moeilijkheden om op een zo volledig en correct mogelijke manier de belastingplichtigen en belastinggrondslag te detecteren. Dit kan leiden tot het heffen van belastingaanslagen die niet overeenkomen met de realiteit en het missen van inkomsten. Vooral de belasting op drijfkracht blijkt hierbij problematisch.

- **Er is nood aan een werkwijze die verzekert dat een afgeleverd product/dienst resulteert in een betaling.**

Nogal wat gemeentebesturen hebben onvoldoende garantie dat elk afgeleverd product of geleverde dienst effectief correct en tijdig resulteert in een betaling, hetzij contant of via factuur. De kans bestaat dat gemeentebesturen hierdoor fouten en fraude niet opmerken en inkomsten missen.

- **Er moet extra worden ingezet op het regelmatig opvolgen van de openstaande vorderingen.**

Doordat er onvoldoende regelmatigheid is in en afspraken zijn over de opvolging van openstaande vorderingen, riskeert men belastingplichtigen niet gelijkwaardig te behandelen en ontvangsten te missen.

Een goed of minder goed verloop van de processen met betrekking tot belastingen en retributies, is echter niet enkel afhankelijk van het betrokken gemeentebestuur zelf. In de uitgevoerde audits stelde Audit Vlaanderen een aantal knelpunten vast die buiten het bereik van de gemeentebesturen liggen en eerder het voorwerp kunnen

uitmaken van acties of initiatieven van andere instanties, zoals de Vlaamse overheid, de koepelverenigingen en de softwareleveranciers.

Kort samengevat betreft het volgende knelpunten:

- **De uitwisseling van gegevens verloopt niet evident.**

Gemeentebesturen ervaren een gebrek aan uitwisseling van actuele en correcte informatie van andere instanties zoals de federale overheid onder andere om de vaststelling van belastingplichtigen en belastinggrondslagen efficiënt en sluitend op te baseren. Het gaat hierbij vooral over gegevens van de kadastrale legger, van de Kruispuntbank van Ondernemingen en van de distributienetbeheerders en nutsvoorzieningen.

- **Overzichten uit bepaalde applicaties zijn niet eenvoudig raadpleegbaar.**

Gemeentebesturen slagen er niet in om gedetailleerde overzichten van alle aangevraagde documenten te halen uit de applicaties die hen hiervoor ter beschikking gesteld worden. Daardoor beschikken ze over onvoldoende gegevens van andere instanties om bijvoorbeeld voor de afgifte van administratieve documenten een sluitende kascontrole te kunnen uitvoeren.

- **De gebruikte softwaresystemen bij gemeentebesturen vertonen tekorten.**

Gemeentebesturen zijn vaak afhankelijk van manuele, tijdrovende handelingen bij het gebruik van softwaresystemen voor hun belastingen, retributies en de algemene boekhouding. Hierdoor is het risico op fraude, fouten of ongelijke behandeling groter.

- **Er is een gebrek aan communicatie tussen verschillende softwaresystemen.**

Het gebrek aan digitale gegevensuitwisseling tussen softwaresystemen belemmert (automatische) controles, verhoogt de gevoeligheid voor fouten en zorgt voor een inefficiënte werking.

- **Er is een spanningsveld tussen de regelgeving in de betrokken decreten en de praktijk in de gemeentebesturen zelf.**

Bepaalde bepalingen uit de betrokken decreten blijken moeilijk toepasbaar of leven onvoldoende binnen de gemeentebesturen.

2.1.3. DETECTIE-AUDITS BIJ OCMW-BESTUREN

In 2014 onderzocht Audit Vlaanderen de wijze waarop een ernstig fraudegeval zich bij een bepaald OCMW had kunnen voordoen. Hieruit bleek dat het niet benutten van de mogelijkheden tot functiescheiding en de functionaliteit “begunstigdenbeheer” in de gehanteerde financiële softwaretoepassing – hoewel ze wel degelijk beschikbaar waren - de belangrijkste oorzaken waren die aan de basis van het fraudegeval lagen.

Audit Vlaanderen besliste om detectie-audits uit te voeren bij 21 verschillende OCMW-besturen. Veertien van deze opdrachten werden in 2015 uitgevoerd. Zeven detectie-audits werden in 2016 afgewerkt. Op 15 maart 2016 werd hierover een globaal rapport gepubliceerd.

HET GLOBAAL RAPPORT OVER DE DETECTIE-AUDITS BIJ DE OCMW'S

In het globaal rapport over de detectie-audit bij de OCMW's formuleert Audit Vlaanderen een reeks belangrijke verbeterpunten. Zo moeten OCMW's zoveel mogelijk zorgen voor voldoende functiescheiding in de administratieve processen van de sociale en de financiële dienst en dienen ze in de gebruikte financiële softwaresystemen een unieke autorisatie te creëren voor de aanmaak of wijziging van begunstigdegegevens, los van de dossierbehandelaars. Er werd eveneens een aanbeveling geformuleerd om systematisch stavingsstukken bij te houden die aantonen dat een

gebruikt begunstigenrekeningnummer effectief aan de betrokken cliënt toebehoort en betalingen moeten uiteraard gebeuren op basis van originele facturen en stavingsstukken.

Hoewel er tijdens deze detectie-audits geen onregelmatigheden bij de betalingen door de sociale dienst aan cliënten of betrokken derden werden vastgesteld, was het duidelijk dat er in de geauditeerde OCMW's wel degelijk verschillende inherente risico's aanwezig waren die de kans op fraude in de praktijk mogelijk maakten.

2.1.4. FORENSISCHE AUDITS

Wanneer er ernstige indicaties van mogelijke onregelmatigheden zijn, kan Audit Vlaanderen een forensische audit uitvoeren. Dit kan als gevolg van een melding of op eigen initiatief. Wanneer een forensische audit (vermoedens van strafrechtelijke inbreuken aan het licht brengt, wordt ook een exemplaar van het betrokken auditrapport bezorgd aan de Centrale Dienst voor de Bestrijding van de Corruptie (CDBC) of het parket.

In 2016 werden door Audit Vlaanderen acht forensische audits opgestart, waarvan er vijf in 2016 werden opgeleverd. Eén rapport had betrekking op een forensische audit die werd opgestart in 2015.

Audit Vlaanderen ontving in 2016 37 meldingen m.b.t. mogelijke onregelmatigheden:

- aan elf meldingen werd geen verder gevolg gegeven, omdat er onvoldoende concrete aanknopingspunten waren om de opstart van een forensische audit te rechtvaardigen (acht dossiers) of omdat er reeds een onderzoek door een bevoegde instantie plaats vond (drie dossiers);
- voor twaalf meldingen werd na vooronderzoek beslist om elf forensische audits op te starten¹⁴; deze audits waren eind 2016 afgerond of lopende of werden in 2017 opgestart;
- één melding werd doorgegeven aan een andere bevoegde instantie;
- één melding viel buiten het werkkterrein van Audit Vlaanderen en bleek reeds onderzocht door de bevoegde instantie;
- de informatie uit een melding zal meegenomen worden in de uitvoering van een geplande organisatie-audit;
- n.a.v. één melding werd een advies aan het betrokken lokaal bestuur bezorgd;
- voor tien meldingen was het vooronderzoek nog lopend op 31 december 2016.

■■■■■■■■■■

¹⁴ Twee meldingen hadden betrekking op hetzelfde bestuur en maakten het voorwerp uit van één forensische audit.

2.1.5. KLANTENTEVREDENHEID

Na elke audit verstuurt Audit Vlaanderen een klantenbevraging om de eigen werking te evalueren en blijvend in zetten op het optimaliseren daarvan.

De klantentevredenheidsbevraging bestaat uit volgende onderdelen:

1. het werk van de auditoren;
2. de communicatie met de auditoren;
3. het auditrapport;
4. de tevredenheid over de auditopdracht;
5. de tevredenheid over Audit Vlaanderen in het algemeen.

De geauditeerde besturen wordt enerzijds gevraagd om per onderdeel aan te geven of een aantal stellingen al dan niet van toepassing zijn. Anderzijds wordt aan het einde van elk onderdeel ook de algemene tevredenheid nagegaan, volgens volgende schaal:

1. helemaal niet tevreden
2. niet tevreden
3. tevreden
4. zeer tevreden
5. uiterst tevreden

De bevraging werd in 2016 door 267 medewerkers van 51 lokale besturen ingevuld.

Wat waren de gemiddelde scores over de algemene tevredenheid per onderdeel?

Algemene tevredenheid over het werk van de auditoren	3,64
Algemene tevredenheid over de communicatie met de auditoren	3,80
Algemene tevredenheid over het auditrapport	3,50
Algemene tevredenheid over de auditopdracht	3,61

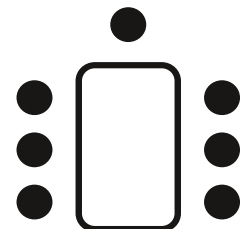
De geauditeerde besturen zijn gemiddeld genomen dus tevreden over de uitgevoerde audits.

Op het einde van de klantentevredenheidsbevraging dienen de geauditeerde organisaties aan te geven of Audit Vlaanderen in het algemeen genomen een goede indruk geeft, volgens volgende schaal:

1. Helemaal niet van toepassing
2. Niet van toepassing
3. Van toepassing
4. Goed van toepassing
5. Volledig van toepassing

Het gemiddeld resultaat is positief. Audit Vlaanderen heeft dus een positief imago.

Audit Vlaanderen geeft algemeen genomen een goede indruk	3,99
--	------

2.2 De opvolging van de aanbevelingen

Tijdens een audit formuleert Audit Vlaanderen aanbevelingen over de belangrijkste risico's of verbeterpunten. Het management van het geauditeerd lokaal bestuur geeft aan hoe het met deze aanbevelingen aan de slag wil gaan.

Het is in de eerste plaats immers de verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur zelf om periodiek op te volgen hoe met de aanbevelingen wordt omgegaan. Dit is een element van de systematische werking rond organisatiebeheersing.

Ook Audit Vlaanderen gaat de realisatie van de aanbevelingen na. Dit gebeurt steekproefsgewijs. In de zomer van 2016 volgde Audit Vlaanderen voor de eerste keer bij 51 lokale besturen aanbevelingen op. Wat waren de resultaten?

35%	Gerealiseerd
61%	Verdere acties zijn nodig om de aanbevelingen te realiseren
4%	Geen actie ondernomen
100%	Totaal

De lokale besturen zijn dus enerzijds duidelijk aan de slag gegaan met de resultaten van de audits. Anderzijds hebben ze de aangegane engagementen vaak nog niet volledig gerealiseerd.

Aanbevelingen die het gevolg zijn van ernstige rechtsschendingen worden steeds opgevolgd. Van deze aanbevelingen was het realisatiepercentage 77%.

In de toekomst blijft Audit Vlaanderen de aanbevelingen (steekproefsgewijs) opvolgen. In de zomer van 2017 volgt een nieuwe opvolgingsronde.

2.3. Sensibilisering van het werkveld

Zoals in de missie is aangegeven, wil Audit Vlaanderen partner zijn van de lokale besturen en een toegevoegde waarde creëren bij de uitbouw van effectieve, efficiënte, kwaliteitsvolle en integere organisaties.

Om dit te realiseren, zet het agentschap naast het uitvoeren van audits ook in op het informeren en sensibiliseren over organisatiebeheersing of interne controle.

2.3.1. DE STUDIENAMIDDAGEN IN ELKE PROVINCIE

Audit Vlaanderen organiseerde in maart en april 2016 onder de auspiciën van de gouverneurs en samen met het Agentschap Binnenlands Bestuur in elke provincie een studienamiddag over de globale rapporten van de **eerste reeks organisatie-audits** (zie jaarverslag 2015), de **thema-audit “Gemeentelijke Belastingen en Retributies”** (zie 2.1.2) en de **detectie-audits bij de OCMW’s** (zie 2.1.3). Verschillende medewerkers van lokale besturen brachten bovendien praktijkvoorbeelden die verband houden met deze globale rapporten. Meer dan 700 medewerkers van lokale besturen waren aanwezig op deze studienamiddagen.

2.3.2. GOEDE PRAKTIJKEN TER INSPIRATIE

Auditoren stellen regelmatig goede werkmethoden vast bij lokale besturen. Deze potentiële “goede praktijken” worden bij Audit Vlaanderen onderworpen aan een evaluatieprocedure. Tijdens het doorlopen van die procedure toetsen meerdere auditoren en het managementteam de werkmethoden af. Degene die de procedure doorstaan en goedgekeurd worden, worden als goede praktijken gekwalificeerd. Mits de leidinggevende van de organisatie, waaruit de goede praktijk komt, daarvoor de toestemming verleent, stelt Audit Vlaanderen deze online ter beschikking voor andere organisaties onder de vorm van een goede praktijkendatabank¹⁵. Eind 2016 stonden al 38 goede praktijken online.

- 20 over organisatie-audits
- dertien over de thema-audit gemeentelijke belastingen en retributies
- drie over de thema-audit aankoop- en contractbeheer van leveringen en diensten
- twee over de thema-audit aankoop- en opvolging van werken

38

Goede praktijken
online eind 2016

+700

Deelnemers aan
studienamiddagen

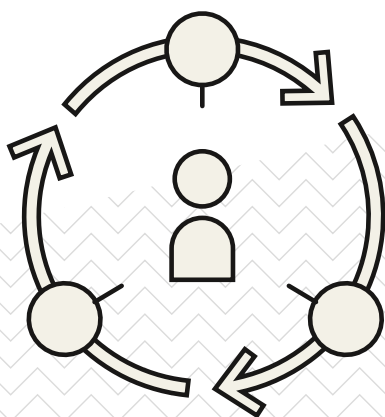
■■■■■■■■■■

15 <https://www.bestuurszaken.be/goede-praktijken-leidraad-organisatiebeheersing>

2.3.3. NIEUWSBRIEVEN

Audit Vlaanderen vindt het belangrijk dat de lokale besturen grondig geïnformeerd worden over zijn werking, de audits en organisatiebeheersing. Om hier op een systematische manier over te communiceren is er een nieuwsbrief. In 2016 groeide het aantal inschrijvingen voor deze nieuwsbrief gestaag. Het is de bedoeling dat de secretarissen van gemeentebesturen en OCMW-besturen, de griffiers van de provincies en de stafmedewerkers die rond organisatiebeheersing werken, deze nieuwsbrief ontvangen.

AANTAL INSCHRIJVINGEN NIEUWSBRIEF LB	2014	2015	2016	TOTAAL EIND 2016
Medewerkers van gemeentebesturen	352	129	68	549
Medewerkers van OCMW's	195	78	4	277
Medewerkers van provincies	12	16	3	31
Anderen (consultants, ABB, ...)	109	84	69	262
Totaal	668	307	144	1119

2.3.4. WEBSITE

De website www.auditvlaanderen.be is een belangrijk kanaal voor het informeren van lokale besturen over organisatiebeheersing, maar ook over de werking van Audit Vlaanderen. Audit Vlaanderen ziet de website als een kenniscentrum waar relevante informatie over beide beschikbaar wordt gesteld.

	AANTAL UNIEKE BEZOEKERS	AANTAL SESSIES ¹⁶
2014	8.531	15.005
2015	13.965	21.857
2016	13.588	22.303

Via de website worden ook documenten over organisatiebeheersing ter beschikking gesteld, alsook instrumenten om kennis te maken met Audit Vlaanderen en audits bij de lokale besturen. Deze documenten kunnen gedownload worden.

De Leidraad Organisatiebeheersing voor lokale besturen werd in 2016 1.102 keer gedownload. De brochure waarin de organisatie wordt voorgesteld en interne controle/organisatiebeheersing in het kort wordt uitgelegd, werd in 2016 421 keer gedownload. In 2016 ontwikkelde Audit Vlaanderen een filmpje over Audit Vlaanderen, organisatiebeheersing en de audits bij de lokale besturen. Dit filmpje werd 486 keer bekeken.

Aantal downloads:

	LEIDRAAD LB	BROCHURE	FILMPJE
2014	3.742		
2015	1.609	807	
2016	1.102	421	486

■■■■■■■■■■

¹⁶ Aantal keer dat de website bezocht werd.

DOWNLOADS VAN DE GLOBALE RAPPORTEN

STRUCTURELE BEVINDINGEN UIT DE EERSTE REEK ORGANISATIE-AUDITS BIJ LOKALE BESTUREN	
Totaal aantal downloads	1454
Aantal unieke bezoekers	1344

GLOBAAL RAPPORT THEMA-AUDIT GEMEENTELIJKE BELASTINGEN EN RETRIBUTIES	
Totaal aantal downloads	1198
Aantal unieke bezoekers	1076

GLOBAAL RAPPORT STRUCTURELE BEVINDINGEN UIT DE EERSTE DETECTIE-AUDITS BIJ OCMW-BESTUREN	
Totaal aantal downloads	739
Aantal unieke bezoekers	683

De globale rapporten die over de audits in de lokale besturen zijn opgesteld, werden veelvuldig gedownload.

JAARVERSLAGEN

	JAARVERSLAG 2014	JAARVERSLAG 2015
Aantal bezoeken	1.450	985
Unieke bezoekers	1.363	754

Het jaarverslag over 2015 werd minder geraadpleegd dan het jaarverslag van 2014, hetgeen het eerste jaarverslag van Audit Vlaanderen was.

2.3.5. SAMENWERKING MET BESTUURSSCHOLEN EN VVSG

WORKSHOPS IN DE BESTUURSSCHOLEN

Workshops monitoring

Zoals terug te vinden is in het globaal rapport over de eerste reeks organisatie-audits, is de monitoring van de werking voor veel lokaal besturen niet evident. Daarom organiseerde Audit Vlaanderen samen met de provinciale bestuurscholen workshops 'Monitoring' in mei en juni 2016. Er werden elf workshops verspreid over de vijf provincies georganiseerd. Telkens waren er een vijftiental deelnemers van lokale besturen.

Workshops gemeentelijke belastingen en retributies

Tijdens de thema-audit gemeentelijke belastingen en retributies kwam naar voor dat heel wat gemeentebesturen worstelen met de inning van belastingen en retributies. Om gemeentebesturen verder te ondersteunen bij de optimalisering van hun processen rond gemeentelijke belastingen en retributies, organiseerde Audit Vlaanderen samen met de provinciale bestuurscholen in het najaar van 2016 7 workshops verspreid over de vijf provincies. Ook hier waren telkens een vijftiental deelnemers aanwezig.

Begeleidingstrajecten zelfevaluatie

In 2016 werd in de bestuurschool van Oost-Vlaanderen nog één begeleidingstraject opgestart waarbij verschillende lokale besturen van elkaar konden leren hoe een zelfevaluatie organisatiebeheersing kan uitgevoerd worden.

ONDERSTEUNING VAN HET LEERNETWERK ORGANISATIEBEHEERSING VAN VVSG

In oktober 2016 werkten auditoren van Audit Vlaanderen mee aan de drie leernetwerken organisatiebeheersing van VVSG met als thema "Monitoring".

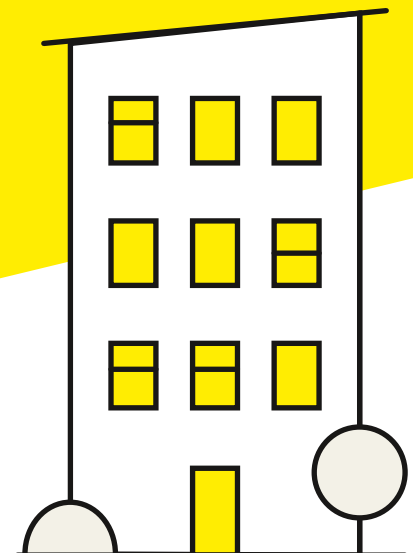
2.3.6. TOELICHTINGEN

In 2016 gaf Audit Vlaanderen, buiten de eerder vermelde initiatieven nog zes toelichtingen voor medewerkers van lokale besturen. Dit was op regionale fora zoals voor:

- de gemeentesecretarissen en OCMW-secretarissen van de twaalf gemeenten van Achtkant – Kempens Karakter;
- de financieel beheerders van Vlofin Oost-Vlaanderen;
- de gemeentesecretarissen van Zennevallei en Pajottenland.

Bovendien werd een toelichting gegeven aan de deelnemers van:

- de Raad van bestuur van VVSG;
- het Congres lokale en provinciale politiek;
- de basisopleiding management bij de bestuurschool van Antwerpen.

3

AUDIT VLAANDEREN
EN DE VLAAMSE
ADMINISTRATIE

3.1 Auditopdrachten

TYPE AUDIT	AUDITS BIJ DE VLAAMSE ADMINISTRATIE IN 2016						
	Afgewerkte rapporten in 2015	Afgewerkt in 2016	Voorbereiding	Terreinwerk	Rapportering	Totaal	Uitgesteld
Organisatie-audits	0	3	0	1	4	8	0
Maturiteit risicomanagement	0	4	0	2	7	13	0
Thema-audit projectmanagement	3	4	0	0	0	4	0
Thema-audit beheer wagenpark	0	7	0	0	0	7	0
Thema-audit informatiemanagement	0	0	0	1	0	1	0
Procesaudits	8	8	0	3	0	11	2
Detectie-audits	0	3	0	0	2	5	0
Forensische audits	3	3	0	1	0	4	0
Ad hoc audits	0	4	0	0	1	5	0
Audit op audit	0	0	0	1	1	2	0
Totaal	14	36	0	9	15	60	0

In 2016 werd het rapport van 36 audits volledig afgewerkt. Deze stijging ten opzichte van 2015 is deels te verklaren omdat de voorbije twee jaar de focus lag op de opstart bij de audits in de lokale besturen. In 2016 is er opnieuw evenwichtiger geïnvesteerd in audits bij de Vlaamse administratie (zie 2.1).

Bij drie entiteiten werd een organisatie-audit volgens de vernieuwde aanpak uitgevoerd (zie 3.1.1.). Bij vier entiteiten werd de maturiteit van het risicomanagement onder de loep genomen. Er werden nog vier audits van de thema-audit "Projectmanagement" en zeven audits van de thema-audit "Beheer Wagenpark" afgewerkt. De thema-audit "Informatiemanagement" werd opgestart. Acht procesaudits werden uitgevoerd. Verder werden er drie detectie-audits, drie forensische audits en vier adhoc-audits gefinaliseerd.

In de volgende paragrafen van dit hoofdstuk is inhoudelijk meer informatie over deze audits weergegeven.

3.1.1. NIEUWE AANPAK VOOR ORGANISATIE-AUDITS

Audit Vlaanderen evalueerde in 2016 de aanpak van de organisatie-audits en steekproefsgewijze controles van de maturiteit van de organisatiebeheersing en werkte een nieuwe, meer risicogedreven aanpak uit. De basisfilosofie van de Leidraad interne controle/organisatiebeheersing bleef hierbij behouden. Deze vernieuwde aanpak moet de entiteiten stimuleren om hun verantwoordelijkheid rond het beheersen van risico's op te nemen.

Audit Vlaanderen wil met deze nieuwe aanpak ook een aanzet geven tot de implementatie van artikel 4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2012 betreffende controle en single audit. Dit artikel bepaalt dat de leidend ambtenaar verantwoordelijk is voor de risicoanalyse en het risicomanagement op het niveau van de entiteit. Artikel 4 bepaalt evenwel ook dat de controleactoren het door de entiteit geïnstalleerde risicomanagement evalueren en dat ze, in overleg met het Rekenhof, de risicoanalyse van de entiteit opvolgen en aanvullen.

Tevens beoogt Audit Vlaanderen met de aanpak een beter beeld te krijgen van de stand van zaken en de evolutie van het risicomanagement op entiteitsniveau en de belangrijkste risico's per entiteit. Daarnaast zal deze nieuwe aanpak Audit Vlaanderen ook toelaten de beperkte auditmiddelen efficiënter in te zetten.

De vernieuwde aanpak van de organisatie-audits bestaat uit drie stappen.

Stap 1: evaluatie van het huidige systeem van risicomanagement binnen de organisatie

Voor de evaluatie van risicomanagement werd, in samenwerking met een externe dienstverlener, een maturiteitsmodel ontwikkeld. Naar analogie met de maturiteitschaal van de Leidraad interne controle/organisatiebeheersing, wordt in dit nieuwe model ook een schaal gaande van 0 (onbestaand) tot 5 (geoptimaliseerd) gebruikt.

Audit Vlaanderen beoordeelt aan de hand van dit maturiteitsmodel twaalf verschillende aspecten/elementen van risicomanagement, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen 'risico-identificatie en -evaluatie' en 'risicobeheer'.

Aan elk van de geëvalueerde elementen kent Audit Vlaanderen een maturiteitsinschatting toe. Vervolgens wordt, op basis van een vooraf bepaald gewicht, een gewogen gemiddelde maturiteitsinschatting berekend voor risico-identificatie en -evaluatie enerzijds en risicobeheer anderzijds. Indien het maturiteitsniveau lager ligt dan 3 worden aanbevelingen geformuleerd.

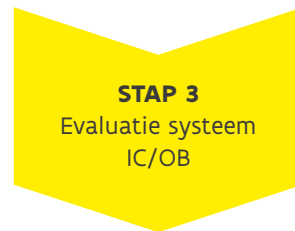
Op de vergadering van de stuurgroep single audit van 25 mei 2016 stelde Audit Vlaanderen dit maturiteitsmodel voor de evaluatie van risicomanagement voor aan de andere controleactoren. Deze actoren reageerden positief ten aanzien van de voorgestelde methodiek.

Stap 2: Inschatting van het belang van de sturende en ondersteunende processen (tien thema's uit de Leidraad interne controle/organisatiebeheersing) voor de geauditeerde entiteit

Het belang van elk thema uit de leidraad interne controle/organisatiebeheersing wordt ingeschat aan de hand van vijf parameters: impact op de doelstellingen; complexiteit van wet- en regelgeving; financieel belang; effect op de dagelijkse werking; integriteit, bescherming van activa of voorkomen van fraude. Hierbij wordt een puntenschaal van één, drie of vijf toegepast.

Stap 3: Evaluatie van de mate van risicoafdekking voor de belangrijkste risico's binnen de geselecteerde thema's uit de Leidraad interne controle/organisatiebeheersing

Op basis van de resultaten uit de vorige stap, selecteert Audit Vlaanderen de meest belangrijke thema's voor de geauditeerde entiteit. Vervolgens gaat Audit Vlaanderen na of de belangrijkste risico's voor de geselecteerde processen/thema's onder controle zijn, en of de beheersmaatregelen goed zijn opgezet om de risico's in te dekken (de opzet van de beheersmaatregelen). Het toegekende maturiteitsniveau van het risicomanagement (stap 1), bepaalt in welke mate Audit Vlaanderen hierbij kan verder bouwen op de resultaten van de risicoanalyse van de geauditeerde entiteit.

Deze nieuwe aanpak impliceert dat voortaan wordt afgestapt van het gegeven van een maturiteitsinschatting per thema uit de Leidraad interne controle/organisatiebeheersing.

In het tweede semester van 2016 testte Audit Vlaanderen deze vernieuwde aanpak uit bij een dertiental entiteiten. Bij acht entiteiten werd de volledige methodiek doorlopen; bij vijf andere entiteiten werd de opdracht in 2016 beperkt tot de beoordeling van de maturiteit van het risicomanagement (stap 1). Eind 2016 waren hiervan reeds vier rapporten opgeleverd.

Na een evaluatie begin 2017 wordt deze aanpak verder uitgerold binnen het auditwerkterrein.

3.1.2. THEMA-AUDITS

DE THEMA-AUDIT “PROJECTMANAGEMENT”

In 2016 werkte Audit Vlaanderen de thema-audit over projectmanagement volledig af. Deze thema-audit had tot doel de projectwerking binnen de Vlaamse administratie te optimaliseren en te professionaliseren.¹⁷

Hierbij werd volgend kader gehanteerd.

De volgende auditrapporten van deze thema-audit werden begin 2016 definitief opgeleverd:

- Project Modern HR-beleid
- Project Geïntegreerd Ondernemingsloket
- Project Fusie Agentschap Landbouw en Visserij en Departement Landbouw en Visserij
- Project Integratie Vlimpers

Een rapport met de overkoepelende conclusies en aanbevelingen van deze thema-audit werd opgesteld en toegelicht op het Voorzitterscollege van 14 juli 2016. Het Voorzitterscollege stelde een managementreactie en actieplan op om te remediëren aan de geformuleerde aanbevelingen en het rapport kreeg een definitief karakter op 10 november 2016.

DE THEMA-AUDIT “BEHEER WAGENPARK”

Audit Vlaanderen voerde in 2016 ook een thema-audit uit rond het beheer van het wagenpark.

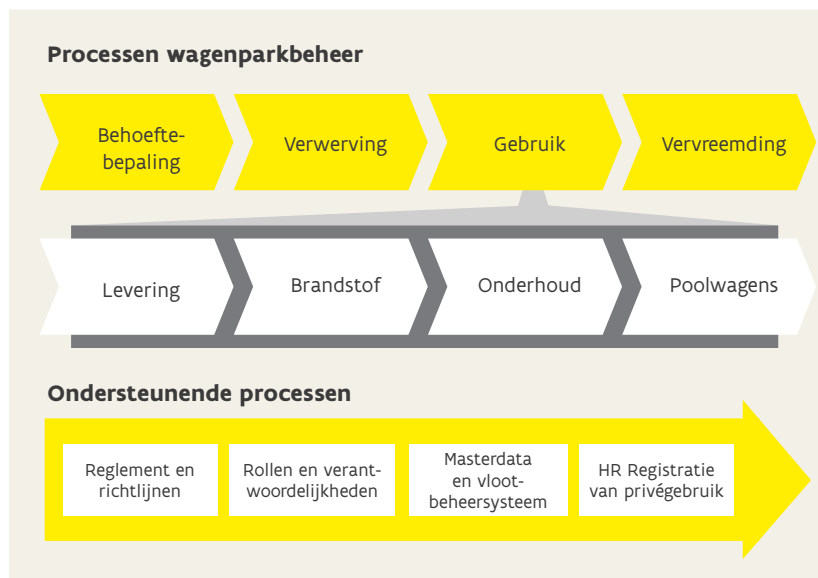
Twee onderzoeksvragen stonden centraal bij deze thema-audit, met name:

- In welke mate verloopt het aansluitingstraject van de ‘facilitaire end-to-end dienstverlening’, specifiek voor het wagenparkbeheer, projectmatig en zijn de nodige beheersmaatregelen aanwezig om de risico’s verbonden aan het transitietraject in te perken?
- In welke mate zijn de nodige beheersmaatregelen aanwezig om de risico’s m.b.t. de verwerving, het gebruik en de vervreemding van dienstwagens in te perken?

Voor het beantwoorden van de eerste vraag werd een audit uitgevoerd bij het Agentschap Facilitair Bedrijf. Voor de tweede vraag lichtte Audit Vlaanderen in 2016 het wagenpark door bij de volgende zes entiteiten:

- Departement Leefmilieu en Natuur
- Vlaamse Milieumaatschappij
- Agentschap Wegen en Verkeer
- De Scheepvaart
- Vlaamse Belastingdienst
- Agentschap voor Natuur en Bos

Kader voor de thema-audit “Beheer Wagenpark”:

Het rapport met de overkoepelende bevindingen en aanbevelingen uit deze thema-audit werd begin 2017 opgeleverd.

DE THEMA-AUDIT “INFORMATIEMANAGEMENT”

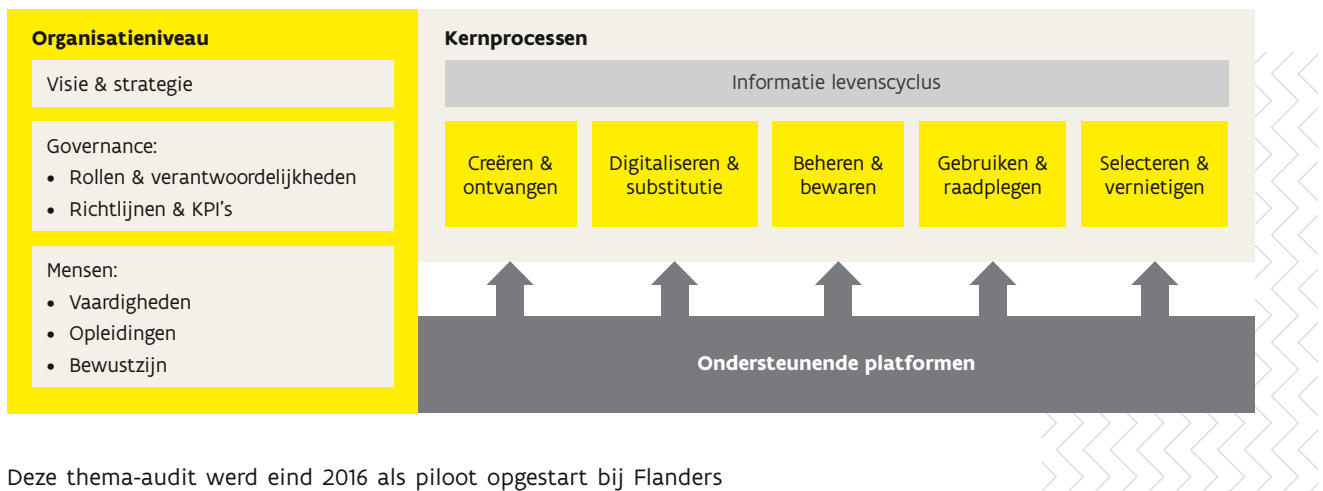
Eind 2016 startte Audit Vlaanderen tevens met de voorbereiding van een nieuwe thema-audit rond informatiemanagement.

In het kader van deze thema-audit zal nagegaan worden of:

- er op niveau van de Vlaamse administratie een visie omtrent informatiemanagement aanwezig is, alsook een strategie en de nodige structuren om hieraan invulling te geven.
- entiteiten een bewuste visie hebben over hun informatiemanagement (met de nodige rollen, verantwoordelijkheden en richtlijnen), over de wijze waarop informatie gebruikt en benut wordt in functie van de beleidsvoorbereidende en kerntaken, alsook over het adequaat beheer van informatie op procesniveau.

Een raamwerk werd opgesteld om, zowel op organisatieniveau als op niveau van de kernprocessen, invulling te geven aan deze auditdoelstellingen.

Kader voor de thema-audit “Informatiemanagement”:

Deze thema-audit werd eind 2016 als piloot opgestart bij Flanders Investment and Trade (FIT) en zal in het eerste semester van 2017 uitgevoerd worden bij vijf andere entiteiten, m.n.:

- Departement Leefmilieu Natuur en Energie
- Departement Ruimte Vlaanderen
- Departement Onderwijs en Vorming
- Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
- Vlaams Agentschap Innoveren en Ondernemen

De overkoepelende conclusies van deze thema-audit worden - aangevuld met bijkomende auditwerkzaamheden op niveau van de Vlaamse administratie - midden 2017 gebundeld in een samenvattend rapport.

3.1.3. PROCESAUDITS

In 2016 werden de volgende procesaudits afgewerkt:

- SYNTRA Vlaanderen: audit van het proces m.b.t. de financiering van de ondernemerschapstrajecten (planning 2015);
- Agentschap Wegen en Verkeer: audit van het proces betreffende de eerstelijnsbehandeling van defecten aan elektrische, elektromechanische en telematica-uitrustingen (planning 2015);
- Vlaams Energieagentschap (VEA): audit van het proces Onrendabele Toppen (planning 2015);
- Kind en Gezin: audit van de toekenning van vergunningen en subsidies (basissubsidies en subsidies voor inkomensstarief) aan de opvanglocaties voor baby's en peuters (planning 2015);
- Departement Economie, Wetenschap en Innovatie: Audit van het proces m.b.t. de eindevaluatie van convenanten;
- Het Facilitair Bedrijf: audit van de cateringprocessen;
- Vlaamse Landmaatschappij: audit van het proces van beheersovereenkomsten;
- Agentschap Binnenlands Bestuur: audit van het proces van klachtenmanagement;

De volgende procesaudits zaten eind 2016 in de fase van terreinwerk of rapportering en worden begin 2017 afgewerkt:

- Departement Mobiliteit en Openbare Werken: procesaudit luchthavens;
- Vlaamse Belastingdienst: Procesaudit erf- en registratiebelastingen;
- Agentschap Onroerend Erfgoed: audit van proces Onroerend Erfgoed beschermen.

Twee opdrachten van de planning 2016 werden uitgesteld waaronder één auditopdracht met betrekking tot Justitiehuisen (Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin). Deze opdracht wordt hernomen in de planning 2017. De tweede auditopdracht betreft het proces van betaald educatief verlof bij het Departement Welzijn en Sociale Economie. Deze opdracht werd vanuit single audit oogpunt niet opgestart doordat het Vlaams Parlement in de plenaire vergadering van 9 maart 2016 een onderzoek naar het systeem van erkenningen van opleidingen inzake het stelsel betaald educatief verlof had gevraagd aan het Rekenhof.

3.1.4. DETECTIE-AUDITS

In 2016 werd bij vijf entiteiten van de Vlaamse administratie een detectieaudit uitgevoerd. Deze entiteiten werden, op basis van een dataminingoefening op de ingeboekte leveranciers- en betalingsgegevens uit het boekhoudpakket Orafin, geselecteerd om na te gaan of overheidsopdrachten zouden kunnen zijn gesplitst om onder het drempelbedrag te kunnen blijven van bepaalde aanbestedingsprocedures of bij de toewijzing van opdrachten de mededinging onvoldoende zou hebben gespeeld. In 2016 werden drie auditrapporten opgeleverd en bij de twee overige entiteiten was het terreinwerk op 31 december 2016 afgerond. Een samenvattend rapport over deze detectie-audit zal worden opgeleverd in het voorjaar 2017.

3.1.5. FORENSISCHE AUDITS

In 2016 werden twee rapporten opgeleverd van forensische audits die in 2015 werden opgestart. In 2016 werden twee forensische audits begonnen, waarvan er één auditrapport werd opgeleverd in 2016.

In 2016 ontving Audit Vlaanderen 23 meldingen m.b.t. mogelijke onregelmatigheden:

- voor twee meldingen werd na vooronderzoek een forensische audit opgestart;
- voor één melding werd begin 2017 een forensische audit opgestart;
- voor twee meldingen was het vooronderzoek eind 2016 nog niet beëindigd;
- aan negen meldingen werd geen verder gevolg gegeven (het voorwerp van twee klachten situeerde zich buiten het werkterrein; vijf meldingen waren niet onderzoekbaar wegens te weinig aanknopingspunten; bij één melding was reeds een onderzoek door de revisor gebeurd; één melding was reeds behandeld in een eerdere audit en bevatte geen nieuwe informatie);
- bij twee meldingen werd overgegaan tot advisering van de betrokken entiteit;
- zes meldingen werden, na advies door Audit Vlaanderen, door de entiteit zelf onderzocht;
- één melding werd weerhouden als mogelijke toekomstige procesaudit.

3.1.6. KLANTENTEVREDENHEID

Ook bij de Vlaamse administratie wordt er na elke audit gepeild naar de mening van de geauditeerde. Hiervoor wordt dezelfde klantentevredenheidsbevraging gehanteerd als voor de lokale besturen (zie 2.1.5).

De bevraging bestaat dus ook uit volgende onderdelen:

- het werk van de auditoren,
- de communicatie met de auditoren,
- het auditrapport,
- de tevredenheid over de auditopdracht,
- de tevredenheid over Audit Vlaanderen in het algemeen.

Bij de Vlaamse administratie is het de gewoonte dat de leidend ambtenaren de klantenbevraging voor de volledige entiteit invullen. Het aantal antwoorden per entiteit is dus beperkter dan bij de lokale besturen.

De bevraging werd in 2016 door 84 medewerkers over 28 audits ingevuld.

Wat waren de gemiddelde scores over de algemene tevredenheid per onderdeel?

Algemene tevredenheid over het werk van de auditoren	3,63
Algemene tevredenheid over de communicatie met de auditoren	3,77
Algemene tevredenheid over het auditrapport	3,48
Algemene tevredenheid over de auditopdracht	3,51

Ook de geauditeerde entiteiten van de Vlaamse administratie zijn gemiddeld genomen dus tevreden over de uitgevoerde audits.

Ook de stelling die peilt naar de indruk die men heeft over Audit Vlaanderen, scoort gemiddeld genomen positief. Audit Vlaanderen heeft dus ook een positief imago bij de Vlaamse administratie.

Audit Vlaanderen geeft algemeen genomen een goede indruk	4,06
--	------

3.2 Opvolging van de aanbevelingen en beleidsgerichte rapporten

3.2.1. OPVOLGING VAN DE AANBEVELINGEN UIT DE THEMA-AUDITS

Sinds 2008 werden bij de Vlaamse administratie volgende thema-audits uitgevoerd:

- 2008 – Bedrijfscontinuïteitsmanagement
- 2009 – Management ondersteunende functies
- 2010 – ICT netwerkinfrastructuur
- 2011 – Debiteurenbeheer
- 2013 – Inspectie/handhaving
- 2013 – ICT contractbewaking
- 2014 – Informatiebeveiliging
- 2015 – Projectmanagement
- 2016 – Beheer van het wagenpark

Naar aanleiding van deze thema-audits werden heel wat entiteitsoverschrijdende aanbevelingen geformuleerd. De realisatiegraad van deze aanbevelingen is reeds lang een knelpunt. De oorzaken zijn divers, maar hebben vooral te maken met een onduidelijke verantwoordelijkheid bij de realisatie van deze aanbevelingen, die meestal organisatiebreed en projectmatig moeten aangepakt worden.

Om deze problemen te verhelpen, sprak Audit Vlaanderen eind 2015 een nieuwe procedure af met het Voorzitterscollege¹⁸. Deze

procedure werd in 2016 voor de eerste maal toegepast en de resultaten hiervan zijn positief. Uit een evaluatie blijkt immers dat in 2016 door de verantwoordelijke entiteiten, aangeduid door het Voorzitterscollege in 2015, verschillende acties werden ondernomen om de aanbevelingen uit de thema-audits te implementeren. Dit uit zich in een toename van de realisatiegraad van de aanbevelingen t.o.v. de rapportering aan het voorzitterscollege eind 2015. Deze positieve evolutie blijkt uit onderstaande grafieken die de evolutie van de status van de aanbevelingen per thema-audit weergeeft.

■■■■■■■■■■

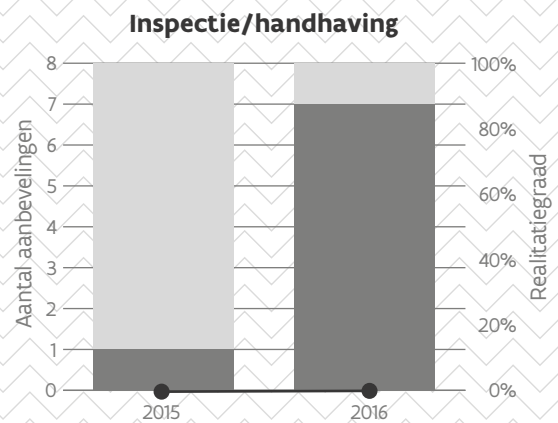
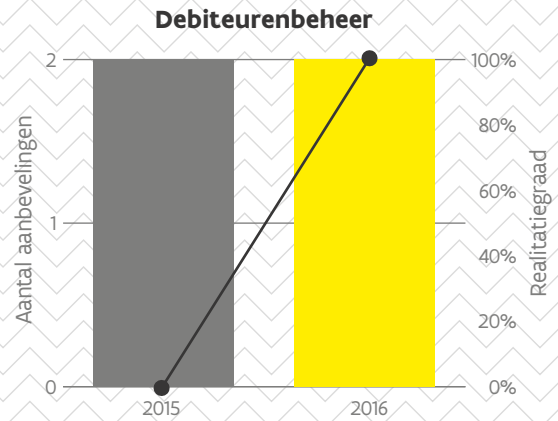
18 Wanneer het Voorzitterscollege kennis neemt van een nieuw globaal rapport van een thema-audit duidt het college voor de aangelegenheden die niet meteen kunnen worden toegewezen een verantwoordelijke entiteit aan. De verantwoordelijke entiteit maakt vervolgens een plan van aanpak en actieplan op dat wordt voorgelegd aan het Voorzitterscollege voor validering. Voor de jaarlijkse opvolging van de aanbevelingen die voortvloeien uit de globale rapporten van de thema-audits maakt Audit Vlaanderen tegen eind oktober voor het Voorzitterscollege een algemene stand van zaken op. Voor deze opvolging en de actualisatie van de status van implementatie neemt Audit Vlaanderen rechtstreeks contact op met de verantwoordelijken zoals aangeduid door het Voorzitterscollege. De opvolging gebeurt aan de hand van het actieplan dat goedgekeurd werd door het Voorzitterscollege. Het Voorzitterscollege bespreekt deze algemene stand van zaken dan in november met het oog op generieke monitoring en eventuele bijsturing. Het resultaat hiervan wordt teruggekoppeld naar Audit Vlaanderen die de stand van zaken en de reactie hierbij van het Voorzitterscollege in december toelicht aan het Auditcomité van de Vlaamse Administratie.

WAT HOUDT DE OPVOLGING VAN DE AANBEVELINGEN UIT DE AUDITS BIJ DE VLAAMSE ADMINISTRATIE IN?

Tweemaal per jaar (31 maart en 30 september) wordt aan de entiteiten van de Vlaamse administratie een overzicht gestuurd van de nog niet gerealiseerde aanbevelingen die de door de entiteit opgegeven streefdatum hebben bereikt. De entiteiten dienen de stand van zaken van de betrokken aanbevelingen aan te geven.

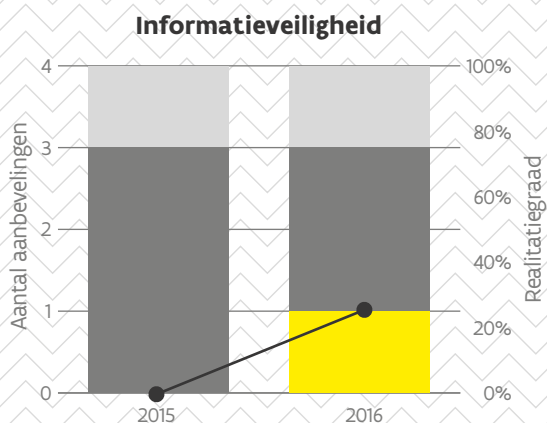
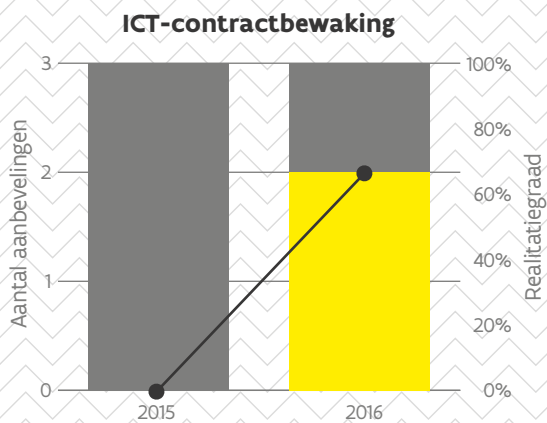
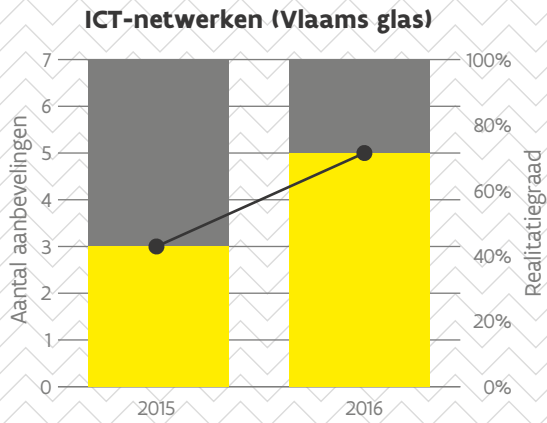
Op basis van een analyse van de ontvangen informatie/motivatie, documentstudie en eventuele aanvullende gesprekken, maakt Audit Vlaanderen een rapport waarin de gevalideerde status van elke opgevolgde aanbeveling wordt weergegeven.

Evolutie 2015-2016 status aanbevelingen thema-audits

- Ontwerp of niets
- Lopend
- Gerealiseerd
- Toename realisatiegraad

Voor de opvolging van de actieplannen van de gemeenschappelijke dienstencentra (cf. thema-audit management ondersteunende diensten) werd vanuit efficiëntieoogpunt afgesproken om verder te bouwen op de rapportering die voorzien was in december 2016 aan het Voorzitterscollege. Aangezien deze rapportering werd uitgesteld, zal de opvolging door Audit Vlaanderen in 2017 worden uitgevoerd.

Het actieplan van de thema-audit projectmanagement werd nog niet opgevolgd vermits de eerste streefdata voor de realisatie van de aanbevelingen van deze thema-audit pas in 2017 vervallen.

3.2.2. DE OPVOLGING VAN DE ENTITEITSGERICHTE AANBEVELINGEN EN BELEIDSGERICHTE RAPPORTEN

In 2016 volgde Audit Vlaanderen, analoog aan de voorgaande jaren, de auditaanbevelingen tweemaal per jaar op. Hierover rapporteerde Audit Vlaanderen telkens naar de betrokken entiteiten.

De in 2016 opgevolgde aanbevelingen werden voor 47% gerealiseerd, tegenover 49% in 2015.

De globale realisatiegraad van alle tot eind 2016 opgevolgde aanbevelingen bij de Vlaamse administratie bedraagt nu 89%, een lichte stijging t.o.v. eind 2015.

HISTORISCH REALISATIEPERCENTAGE			
Totaal opgevolgde aanbevelingen	Gerealiseerde aanbevelingen	Realisatiegraad eind 2015	Realisatiegraad Eind 2016
2.016	1.649	88%	89%

Gelet op o.a. de hoge realisatiegraad besliste het Auditcomité van de Vlaamse administratie op 29 november 2016 de aanbevelingen vanaf 2017 nog maar één maal per jaar op te volgen met name in de periode september-oktober. De administratieve rapporterings- en werklast voor de entiteiten en Audit Vlaanderen vermindert hierdoor.

Voor acht entiteiten werd eind 2016 een beleidsgericht rapport opgesteld dat een samenvattend overzicht geeft over de uitgevoerde auditwerkzaamheden bij deze entiteit. Deze beleidsgerichte rapporten beogen de versterking van het politieke draagvlak en de betrokkenheid van de leidend ambtenaren voor de verdere uitbouw van de organisatiebeheersing en het risicomanagement. De resultaten uit deze rapporten geven de betrokken ministers immers input voor de evaluatie van de topambtenaren¹⁹.

WAT ZIJN BELEIDSGERICHTE RAPPORTEN?

Het doel van de beleidsgerichte rapporten is: de ministers voor de departementen en/of agentschappen die onder zijn/haar bevoegdheid ressorteren een inzicht geven in:

- de maturiteit van het risicomanagement;
- de resultaten van uitgevoerde auditopdrachten m.b.t. kernprocessen en/of sturende en ondersteunende processen;
- de realisatiegraad van eerder geformuleerde aanbevelingen.

Met de resultaten van deze rapporten wenst Audit Vlaanderen de betrokken ministers te ondersteunen bij de evaluatie van de leidend ambtenaren.

■■■■■■■■■■

¹⁹ Afspraak gemaakt op 7 december 2011 tussen het auditcomité van de Vlaamse administratie en de kern van de Vlaamse regering en verder geconcretiseerd in de beslissing van de Vlaamse Regering van 30 maart 2012 aangaande de evaluatie van de leidend ambtenaren vanaf 2012. (cf. BR/2012/3003 DOC .0302/1).

3.3 Sensibilisering van het werkveld

Ook al is er bij de Vlaamse administratie al jarenlang geïnvesteerd in gerichte communicatie over organisatiebeheersing, Audit Vlaanderen blijft inzetten op sensibilisering en ondersteuning om het noodzakelijke inzicht in organisatiebeheersing te versterken.

WIE ZIJN DE ANKERPUNTEN ORGANISATIE-BEHEERSING?

Bij de Vlaamse administratie is er per entiteit (departement, agentschap,...) minstens één vast aanspreekpunt aangeduid tot wie Audit Vlaanderen zich kan richten voor de uitbouw van een degelijke interne controle of organisatiebeheersing. Dit zijn de zogenaamde "ankerpunten organisatiebeheersing".

De ankerpunten kunnen bij de betrokken beleidsdomeinverantwoordelijke van Audit Vlaanderen terecht met hun vragen over organisatiebeheersing, risicobeheer, enz...

3.3.1. DE BELEIDSDOMEINVERANTWOORDELIJEN EN DE ANKERPUNTEN ORGANISATIEBEHEERSING

Bij Audit Vlaanderen worden auditoren toegewezen aan beleidsdomeinen om belangrijke ontwikkelingen op te volgen, dit zijn de zogenaamde beleidsdomeinverantwoordelijken.

Deze beleidsdomeinverantwoordelijken staan eveneens in voor de monitoring van de realisatiegraad van de aanbevelingen en de opmaak van het beleidsgerichte rapport van het beleidsdomein waarvoor ze zijn aangeduid (zie 3.2.2). Zij onderhouden hiervoor de nodige contacten met de ankerpunten.

Op 9 juni 2016 vond een netwerk organisatiebeheersing plaats dat handelde over de nieuwe aanpak van de organisatieaudits bij de Vlaamse administratie.

WAT IS HET NETWERK ORGANISATIEBEHEERSING?

Het netwerk Organisatiebeheersing is een forum voor de uitwisseling van inspirerende concepten, aangepaste methodieken, bruikbare instrumenten en concrete Vlaamse praktijkervaringen rond interne controle/organisatie-beheersing.

Het netwerk Organisatiebeheersing richt zich in eerste instantie tot de ankerpunten interne controle, maar is een open netwerk.

3.3.2. DE NIEUWSBRIEF VOOR DE VLAAMSE ADMINISTRATIE

In 2016 verschenen twee elektronische nieuwsbrieven voor de Vlaamse administratie. Volgende thema's kwamen aan bod: de thema-audit wagenparkbeheer, de thema-audit projectmanagement, de detectie-audits rond overheidsopdrachten, de thema-audit informatiemanagement, ... Het aantal inschrijvingen voor de nieuwsbrief voor de Vlaamse administratie is in 2016 sterk toegenomen. Oorzaak? Heel wat medewerkers die inschrijven voor de nieuwsbrief voor de lokale besturen schrijven ook in voor de nieuwsbrief voor de Vlaamse administratie.

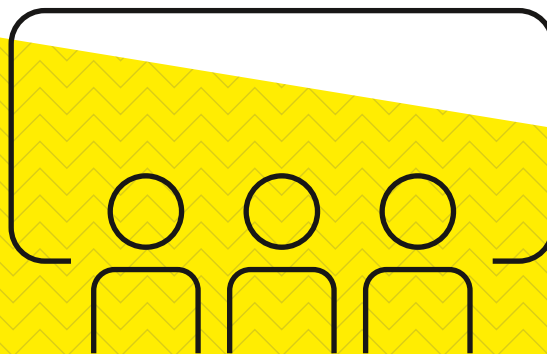
	EIND 2015	EIND 2016
Aantal inschrijvingen nieuwsbrief VA	209	319

3.3.3. PRESENTATIE VAN DE PLANNING AAN DE MANAGEMENTCOMITÉS

Net zoals de jaren voordien stelde Audit Vlaanderen de auditplanning voor op de managementcomités van de verschillende beleidsdomeinen. Dit gebeurde in de periode maart – april 2016.

3.3.4. TOELICHTINGEN

Naast de uiteenzetting over de nieuwe aanpak van de organisatie-audits op het netwerk organisatiebeheersing van 9 juni 2016, werden hierover nog vijf toelichtingen gegeven aan Vlaamse entiteiten.

3.3.5. HET VIRTUEEL BUREAU INTEGRITEIT

Het virtueel bureau Integriteit werd in 2011 opgericht. De leden zijn vertegenwoordigers van verschillende expertise-domeinen. Naast de coördinator Integriteitszorg, de preventieadviseurs psychosociaal welzijn, de emancipatieambtenaar, de Sociale Dienst en het Agentschap Overheidspersoneel, speelt ook Audit Vlaanderen hierin een prominente rol.

WAT IS HET VIRTUEEL BUREAU INTEGRITEIT?

Het virtueel bureau Integriteit brengt de kerncompetenties samen die bij de Vlaamse administratie op vlak van integriteit aanwezig zijn. Door de samenvoeging van deze competenties in een bureau Integriteit delen de betrokken actoren kennis, werken ze samen aan de realisatie van gezamenlijke doelstellingen en vindt er een automatische kruisbestuiving plaats.

Het bureau Integriteit heeft tot taak:

- formuleren van integriteitsadvies;
- meten en evalueren van het integriteitsbeleid;
- ontwikkelen van integriteitsinstrumenten;
- uitbouwen van een expertisecentrum op het vlak van integriteit;
- voorbereiden van communicatie over het integriteitsbeleid.

In 2016 kwam het bureau Integriteit vier keer samen.

Het bureau Integriteit bracht de afgelopen jaren het cijfermateriaal samen van de overkoepelende integriteits- en welzijnsactoren van de Vlaamse overheid om evoluties in kaart te brengen en het beleid hierop te enten. De belangrijkste realisatie van het bureau Integriteit in 2016 was het bundelen van deze cijfers van de Vlaamse overheid met bijbehorende duiding en de publicatie ervan op de website. De voorbije jaren zorgden de partners van het bureau voor steeds betere gegevens over welzijn en integriteit in de organisatie met het opzetten van een uniek meldpunt, een gezamenlijk registratie- en opvolgingssysteem en het samenbrengen en analyseren

van de resultaten en bevindingen. Deze samenwerking biedt waardevolle inzichten en input voor het bijsturen en verbeteren van het beleid en de welzijns- en integriteitspraktijk.

Leidinggevendens spelen een sleutelrol wat betreft de integriteit op de werkvloer. Ze staan in voor het stimuleren van integriteit in hun team, zijn aanspreekpunt voor integriteitsvragen, hebben een belangrijke voorbeeldfunctie en moeten ook optreden bij inbreuken en schendingen. Om de leidinggevendens beter te kunnen ondersteunen in hun rol en opdracht als cruciale integriteitsactor, startte in de tweede jaarhelft van 2015 deskresearch en literatuurstudie naar ethisch leiderschap. Dit resulteerde in 2016 in een visienota en een concreet projectvoorstel om ethisch leiderschap in te bedden in de algemene visie en werking rond leiderschap bij de Vlaamse overheid.

In het najaar van 2016 startte een werkgroep integriteit voor kennisuitwisseling met de lokale besturen. Deze werkgroep wordt getrokken en voorbereid door de coördinator Integriteitszorg en collega's van het agentschap Binnenlands Bestuur, in overleg met Audit Vlaanderen. De werkgroep kwam in 2016 twee keer samen en kent een vervolg in 2017.

4

SINGLE AUDIT

WAT BETEKENT SINGLE AUDIT VOOR DE LOKALE BESTUREN EN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE?

Single audit houdt in dat de werkzaamheden van verschillende controle-actoren op elkaar afgestemd worden. De controle-actoren wisselen ervaringen en informatie uit en bouwen daarop voort met respect voor elkaars opdrachten en bevoegdheden. Voor de geauditteerde organisaties zou dit op termijn minder "controlelast" moeten betekenen.

4.1. Samenwerken met andere controle-actoren bij de Vlaamse administratie

4.1.1. HET HOLDINGMODEL VOOR DE AUDITDIENSTEN VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE

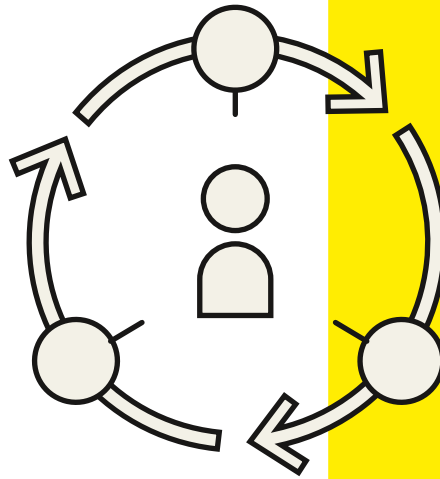
WAT IS HET HOLDINGMODEL VOOR DE AUDITDIENSTEN VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE?

Het holdingmodel voor de auditdiensten bij de Vlaamse administratie impliceert dat extern verzelfstandigde agentschappen (EVA's) en de VRT een eigen auditcomité en interne audit kunnen inrichten (decentrale interne auditdiensten of D.I.A.) en regelt in voorkomend geval de samenwerkingsmodaliteiten tussen Audit Vlaanderen en de EVA's en de VRT met een eigen auditfunctie.

De evaluatie van de goede werking van het holdingmodel wordt in principe jaarlijks besproken in het overleg van het auditcomité van de Vlaamse administratie met de voorzitters van de auditcomités van de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen en de VRT. Aangezien een evaluatie van het holdingmodel pas in het tweede semester van 2016 werd opgestart, via een externe kwaliteitsreview bij deze interne auditdiensten, vond in 2016 geen overleg plaats.

Daarnaast zijn er ook bilaterale overlegmomenten tussen de betrokken beleidsdomeinverantwoordelijken van Audit Vlaanderen en de verantwoordelijken van de DIA's en vond er in 2016 drie maal een structureel overleg plaats. Kennisdeling rond volgende auditonderwerpen stond hierbij centraal:

- risicomangement en de vernieuwde aanpak inzake organisatie-audits;
- auditplanning en een assurance map opstellen;
- auditrapportering.

4.1.2. AFSPRAKENNOTA'S TUSSEN DE CONTROLE- ACTOREN VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE

Om de controle- en auditactiviteiten bij de Vlaamse administratie zoveel mogelijk te stroomlijnen, beschikt Audit Vlaanderen over drie afsprakennota's met andere controleactoren.

1. Afsprakennota inzake audit tussen Audit Vlaanderen en het Rekenhof (1 juni 2015)

In deze afsprakennota worden concrete afspraken gemaakt rond informatie-uitwisseling inzake strategie en planning, monitoring en risicoanalyse, controlemethodieken en handleidingen en goede praktijken. Ook de vertrouwelijkheid van informatie wordt behandeld. Deze afspraken kwamen in 2016 aan bod tijdens het jaarlijks overlegmoment tussen Audit Vlaanderen en het Rekenhof.

2. Afsprakennota single audit voor de rekeningen 2016 van de Vlaamse overheid (30 oktober 2015)

In deze nota wordt een kader inzake financiële controles tussen de verschillende controle-actoren afgesproken. Het is een afsprakennota tussen: het departement Financiën en Begroting, het Rekenhof, het Instituut voor Bedrijfsrevisoren waarin de informatiedoorstroming vanuit de bedrijfsrevisoren naar Audit Vlaanderen wordt geoptimaliseerd.

3. Afsprakennota inzake audit in de Vlaamse administratie en de lokale besturen (6 juni 2014)

In deze nota verbinden het Rekenhof, Audit Vlaanderen en het Instituut van de Bedrijfsrevisoren (IBR) zich ertoe te streven naar een maximale afstemming van hun auditwerkzaamheden, dubbel werk te vermijden, de controlelast voor de geauditeerden te verminderen en de kostenefficiëntie van hun audits te verhogen.

In de stuurgroep single audit werden deze afspraken geëvalueerd en twee van de drie bestaande afsprakennota's zijn in 2016 herwerkt tot een ontwerp van globale afsprakennota tussen de verschillende controle-actoren. Een uitbreiding van de bestaande afspraken naar het Departement Financiën en Begroting en de Inspectie van Financiën en de Vlaamse Auditautoriteit Europese Structuurfondsen (VAA) zijn hierbij voorzien.

4.1.3. STUURGROEP SINGLE AUDIT

De stuurgroep single audit bestaat uit de controleactoren van de Vlaamse administratie en het Rekenhof. Het Departement Financiën en Begroting neemt het voorzitterschap waar. Deze stuurgroep behandelt enkel single audit aangelegenheden voor de Vlaamse overheid en dus niet voor de lokale besturen.

In 2016 vergaderde de stuurgroep acht maal. De belangrijkste onderwerpen, die hierbij aan bod kwamen, zijn:

- de opmaak van een nieuwe globale afsprakennota tussen alle controle-actoren;
- de opmaak van de afsprakennota single audit voor de rekeningen 2016 van de Vlaamse Overheid;
- de uitwisseling van de auditplanning tussen de verschillende controle-actoren;
- de vernieuwde meer risicogedreven aanpak van organisatie-audits door Audit Vlaanderen;
- de voorbereiding van een seminarie rond single audit, georganiseerd door het Instituut van de Bedrijfsrevisoren;
- de toegang tot het permanent dossier;
- het project 'slimme subsidies'.

4.2 Samenwerking met de auditdiensten van de lokale besturen

4.2.1. SAMENWERKING MET INTERNE AUDITDIENSTEN VAN LOKALE BESTUREN

Er zijn ook lokale besturen die over een eigen interne auditdienst beschikken. Bovendien zijn verschillende OCMW's en gemeentebesturen lid van de gemeenschappelijke interne auditvereniging Audio.

Audit Vlaanderen streeft ernaar om ook met de lokale interne auditdiensten een samenwerkingsmodel uit te werken. Het spreekt voor zich dat een copy-paste van het holdingmodel voor de interne auditdiensten bij de Vlaamse administratie niet wenselijk is.

In 2016 vond overleg plaats met de provincie Antwerpen, de stad en OCMW Antwerpen, de stad Gent en Audio. De samenwerking met deze auditpartners is formeel geregeld in een samenwerkingsovereenkomst of intentiebrief.

4.2.2. SAMENWERKING MET HET AGENTSCHAP VOOR BINNENLANDS BESTUUR (ABB) EN ANDERE CONTROLEACTOREN

Concreet werd in 2016 onder andere op volgende domeinen samengewerkt met ABB:

- Vòòr de start van elke audit nam Audit Vlaanderen contact op met ABB, met de vraag of er vanuit ABB m.b.t. de geplande audit bijzondere aandachtspunten waren voor het te auditeren bestuur (bv. zijn er systematische klachten over het niet naleven van de regelgeving in het betrokken bestuur?). Audit Vlaanderen maakt bovendien gebruik van de databank van ABB met de aan de beleids- en beheerscyclus verbonden digitale rapportering.
- In dertien gevallen heeft Audit Vlaanderen informatie aan ABB overgemaakt over een specifieke audit. Het ging telkens om ernstige schendingen van het recht.
- ABB werd betrokken bij de stuurgroep die specifiek werd opgericht voor de selectie en opvolging van de thema-audits bij lokale besturen (zie 2.1.2.).
- ABB en Audit Vlaanderen organiseerden in het voorjaar 2016 studienamiddagen in de vijf provincies waar de globale rapporten werden toegelicht (zie 2.3.1.).

4.2.3. AFSPRAKENNOTA'S

Om de controle- en auditactiviteiten bij de lokale besturen zoveel mogelijk te stroomlijnen, beschikt Audit Vlaanderen tot nog toe over drie afsprakennota's met andere controleactoren.

1. Samenwerkingsovereenkomst met ABB (8 juni 2016)

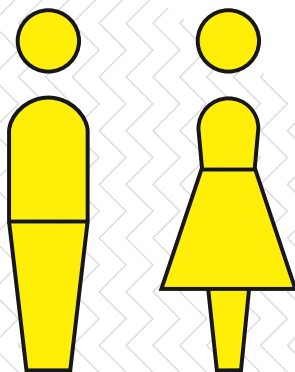
ABB en Audit Vlaanderen hebben beiden taken met betrekking tot de lokale besturen. Het is dus belangrijk dat deze taken op elkaar zijn afgestemd. Hiertoe werd in 2014 een samenwerkingsovereenkomst opgemaakt. Op 8 juni 2016 werd de samenwerkingsovereenkomst geactualiseerd.

2. Afsprakennota inzake audit tussen Audit Vlaanderen en het Rekenhof (1 juni 2015)

De "Afsprakennota inzake audit tussen Audit Vlaanderen en het Rekenhof" die ook in 4.1.2. aan bod kwam, is eveneens van toepassing op audits bij de provinciebesturen.

3. Afsprakennota inzake audit in de Vlaamse administratie en de lokale besturen (6 juni 2014)

De "Afsprakennota inzake audit in de Vlaamse administratie en de lokale besturen" tussen het Rekenhof, Audit Vlaanderen en het Instituut voor Bedrijfsrevisoren is ook van toepassing voor de lokale besturen, vermits de bedrijfsrevisoren eveneens actief zijn in de autonome gemeentebedrijven en autonome provinciebedrijven.

5

INTERNE WERKING

5.1 De medewerkers van Audit Vlaanderen

5.1.1. AANTAL MEDEWERKERS

Op 1 januari 2014 werd het agentschap Audit Vlaanderen operationeel. Het vroegere agentschap Interne Audit van de Vlaamse Administratie (IAVA) werd hier integraal in opgenomen. Sinds het einde van 2013 vonden in het kader van de nieuwe bevoegdheid om audits uit te voeren bij de lokale besturen diverse aanwervingsrondes plaats. In januari 2016 werden zeven nieuwe auditoren aangeworven. Eind 2016 telde Audit Vlaanderen 38 auditoren op de werkvloer.

	IAVA OP 31/12/2013	AUDIT VLAANDEREN OP 31/12/2014	AUDIT VLAANDEREN OP 31/12/2015	AUDIT VLAANDEREN OP 31/12/2016
Leidend ambtenaar	1	1	1	1
Manager-auditoren	3	4	4	4
Auditoren	15	32 15 voor de lokale besturen 17 voor de Vlaamse administratie	30 15 voor de lokale besturen 15 voor de Vlaamse administratie	34 21 voor de lokale besturen 13 voor de Vlaamse administratie
Medewerkers voor sensibilisering, commu- nicatie en kwaliteit	0	2	2	2
Ondersteunende medewerkers	4	3	3	4

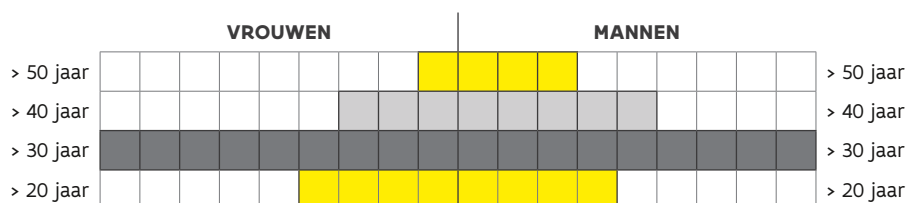
5.1.2. AUDITERVARING

Audit Vlaanderen beschikt over heel wat auditervaring en tegelijk een vrij jonge ploeg. Hierna volgt een profiel van het aantal jaren auditervaring van de auditoren:

JAREN AUDITERVARING	AANTAL AUDITOREN
> 10	9
5 – 10	5
3 – 5	4
1 – 3	13
< 1	7

5.1.3. LEEFTIJDSPIRAMIDE

Van de 38 auditoren zijn er 17 vrouwen en 21 mannen. De meeste auditoren zijn dertigers.

5.1.4. KWALIFICATIES

De auditoren van Audit Vlaanderen bezitten allemaal minstens een master-diploma. Heel wat auditoren hebben bovendien een of meerdere bijkomende diploma's. Hieronder de lijst met bijkomende diploma's en certificaten van de auditoren (stand van zaken op 31 december 2016):

Certified Internal Auditor	2 auditoren
Master in Internal Auditing	2 auditoren
Master in Public Management	3 auditoren
Master in ICT-audit	1 auditor
Expert/master in Forensic Auditing	3 auditoren
Certified Fraud Examiner	4 auditoren
Registered Forensic Auditor	4 auditoren
Informatieveiligheidsconsulent	1 auditor

Audit Vlaanderen stimuleert het volgen van opleidingen en het behalen van certificaten. In 2016 behaalde één auditor het certificaat van Informatieveiligheidsconsulent en één auditor behaalde het certificaat van Certified Fraud Examiner.

In 2016 werd 9,22 % van de globale tijdsbesteding aan vorming besteed (zie ook 5.3.).

5.1.5. AGENTSCHAPSDAGEN

Vanaf 2015 organiseert Audit Vlaanderen elke drie maanden een agentschapsdag voor de auditoren. Een agentschapsdag bestaat uit minstens drie delen:

1. Informatieverstrekking

Hier worden de beslissingen van de twee auditcomités verduidelijkt en belangrijke elementen die het management expliciet wil toelichten komen aan bod.

2. Workshops auditpraxis

Deze workshops handelen expliciet over de auditmaterie. Er worden bijvoorbeeld audits in voorbereiding uitgediept, audits in goed werkende besturen toegelicht, knipperlichten voor mogelijke fraude uitgelegd ...

3. Vorming

In 2016 werden in dit verband introductiepresentaties gegeven over het gebruik van Sharepoint en Visio.

Tijdens de agentschapsdag van 22 december 2016 werd de mate van risicoafdekking geëvalueerd voor de belangrijkste risico's van drie thema's uit de Leidraad Organisatiebeheersing voor Audit Vlaanderen. Hierbij werd de nieuwe aanpak voor de organisatie-audits bij de Vlaamse administratie (zie 3.1.1.) gehanteerd. Het doel van dergelijke oefening is tweeledig. Eerst en vooral kunnen de auditoren hun vaardigheden oefenen en ontwikkelen binnen een eigen, veilige omgeving. In de tweede plaats is het natuurlijk ook de bedoeling om het risicomangement van Audit Vlaanderen zelf in kaart te brengen.

5.2 Inzet in mensen

De medewerkers van Audit Vlaanderen registreren hun activiteiten in een tijdsbestedingssysteem. Dit levert rapporten op die het management in staat stellen de werkzaamheden te monitoren en de realisatie van het ondernemings- en auditplan op te volgen. Hieronder volgt een analyse van de tijdsbesteding van de auditoren.

De tijdsbesteding is opgedeeld in vier rubrieken: auditactiviteiten, auditgerelateerde taken, vorming en interne organisatie.

Wat is het verschil tussen auditactiviteiten en auditgerelateerde taken?

De auditactiviteiten bestaan uit taken die rechtstreeks met audits te maken hebben, zoals de uitvoering van auditopdrachten, het vooronderzoek van klachten bij een forensische audit, de opvolging van de aanbevelingen (zie 3.2).

In de auditgerelateerde activiteiten zijn de taken opgenomen die onrechtstreeks met het auditen verbonden zijn, zoals de opmaak van de planning en de risicoanalyse, sensibiliseren en communiceren over organisatie-beheersing, taken in het kader van single audit²⁰.

Onderstaande analyse geeft een globaal beeld op het niveau van het agentschap m.b.t. de tijdsbesteding van de auditoren en de managers.

Globale tijdsbesteding	2014	2015	2016
Auditactiviteiten	60,30%	71,78%	70,91%
Auditgerelateerde taken	12,84%	9,19%	7,13%
Subtotaal	73,14%	80,96%	78,04%
Vorming	11,75%	6,08%	9,22%
Interne organisatie	15,11%	12,95%	12,74%
Totaal gepresteerde dagen	100%	100,00%	100,00%

Uit dit overzicht blijkt dat er in 2016 iets minder tijd is geïnvesteerd in de auditactiviteiten en de auditgerelateerde taken dan in 2015 (78,04% in 2016 t.o.v. 80,96% in 2015). Dit kan voornamelijk verklaard worden door het feit dat er geïnvesteerd werd in de opleiding van de zeven auditoren die in januari 2016 in dienst kwamen. In 2016 werd er immers 9,22% van de tijd ingezet op vorming, ten opzichte van 6,08% in 2015.

■■■■■■■■■■

²⁰ Naast de auditoren werkten ook enkele ondersteunende medewerkers aan de organisatie van initiatieven rond organisatiebeheersing en de bekendmaking van Audit Vlaanderen bij de lokale besturen.

5.3 Inzet van de financiële middelen

5.3.1. OORSPRONG EN AANWENDING VAN DE FINANCIËLE MIDDELEN

Inzake financiële middelen geldt er de politieke afspraak dat Audit Vlaanderen voor de audits, die worden uitgevoerd bij de lokale besturen, voor de ene helft gefinancierd wordt door de lokale besturen zélf via recurrente afhoudingen uit het Gemeentefonds en het Provinciefonds²¹ (resp. 45% en 5% van het budget van Audit Vlaanderen voor de lokale besturen). Voor de andere helft van de financiering staat de Vlaamse overheid in. De twee auditcomités (zie hoofdstuk 6 en hoofdstuk 7) zien er nauwkeurig op toe dat de middelen die voorzien zijn voor audits in de lokale besturen, wel degelijk hiervoor worden aangewend. In 2016 is de afspraak inzake procentuele verdeling van de financiering van de audits bij de lokale besturen, in tegenstelling tot de financiering voor

de jaren 2014 en 2015, niet volledig gehonoreerd door de Vlaamse overheid. Vanaf 2017 zou deze afspraak, naar aanleiding van de Vlaamse Begrotingscontrole 2017, opnieuw worden gerealiseerd.

De totale uitgaven van Audit Vlaanderen kunnen opgedeeld worden in twee grote rubrieken: lonen en werkingsmiddelen, die op hun beurt worden opgedeeld voor audits bij de Vlaamse administratie en audits bij de lokale besturen.

In hiernavolgende overzicht worden voor beide onderdelen de gerealiseerde uitgaven opgenomen. De werkmiddelen behelzen naast de kosten gemaakt naar aanleiding van de bestelde externe ondersteuning voor auditopdrachten, conform de raamovereenkomst, andere gemeenschappelijke kosten, die in evenredige mate aangerekend worden bij respectievelijk de lokale besturen en de Vlaamse administratie.

	UITGAVEN 2014	UITGAVEN 2015	UITGAVEN 2016
Loonkredieten	2.651.796	2.956.269	3.315.904
Lokale besturen	928.023	1.475.918	1.733.269
Vlaamse administratie	1.723.773	1.480.351	1.582.635
Werkingskredieten	1.259.855	1.792.328	3.270.011
Lokale besturen	928.468	756.562	2.412.550
Vlaamse administratie	331.387	1.035.766	857.461

■■■■■■■■■■

21 Sinds 2015 is het Provinciefonds afgeschaft, waardoor de Vlaamse overheid dit deel van de financiering (5%) voor zijn rekening moet nemen.

5.3.2. DE DIENST MET AFZONDERLIJK BEHEER (DAB) AUDIT VLAANDEREN

Naast de hierboven genoemde middelen, beschikt Audit Vlaanderen ook over ontvangsten die verkregen worden via de DAB Audit Vlaanderen. Via deze DAB genereert Audit Vlaanderen inkomsten uit forensische opdrachten, uitgevoerd binnen de diensten van de Vlaamse administratie. Deze inkomsten worden op hun beurt aangewend voor de verruiming van de risicoafdekking binnen de Vlaamse administratie i.c. de uitvoering van auditopdrachten. In 2016 werden voor de DAB Audit Vlaanderen volgende verrichtingen genoteerd:

DAB AUDIT VLAANDEREN	
Overdracht vorige jaren	227.000
Inkomsten uit forensische auditopdrachten	214.000
Uitgaven voor audits binnen de Vlaamse administratie in 2016	- 196.000
Saldo	246.000

Het verschil tussen de inkomsten en de uitgaven van een werkingsjaar wordt toegevoegd aan de overdrachten uit vorige jaren. Samen vormen deze een saldo van 246.000 euro. Welk deel hiervan ter beschikking wordt gesteld voor aanwending maakt deel uit van de begrotingsbesprekingen.

5.3.3. DE UITBESTEDINGEN

De uitvoering van het jaarlijkse auditplan gebeurt ten dele in samenwerking met een externe partner. Alle audits gebeuren steeds onder supervisie en verantwoordelijkheid van Audit Vlaanderen. De uitbestedingen aan deze externe partner worden gefinancierd met de beschikbare werkingsmiddelen. Zij worden slechts uitbetaald in functie van de geleverde prestaties. De verbintenissen om uit te besteden bedroegen in 2016 :

UITBESTEDE VERBINTENISSEN		
Voor audits in de lokale besturen	2.160.485	76%
Voor audits in de Vlaamse administratie	674.716	24%
Totaal aan uitbestedingen	2.835.201	100%

Hierna volgt een globaal overzicht van de tijdsbesteding die geïnvesteerd werd in audits van Audit Vlaanderen. Zowel de tijdsbesteding van de auditoren van Audit Vlaanderen als de tijdsbesteding van de auditoren van de externe partner zijn er in opgenomen. Voor de tijdsbesteding van de auditoren van Audit Vlaanderen is de tijdsbesteding van de manager-auditoren buiten beschouwing gelaten. In het totaal gaat het over 5.972,85 auditdagen.

Van het totaal aantal auditdagen (5.972,85) werd het merendeel, namelijk 76,53% uitgevoerd door de auditoren van Audit Vlaanderen. 1.401,83 dagen (23,47%) zijn gepresteerd door de auditoren van de externe partner.

TOTAAL AANTAL DAGEN			
5.973			
INZET AUDITOREN EXTERNE PARTNER		INZET AUDITOREN AUDIT VLAANDEREN	
1.402		4.571	
23%		77%	
AUDITS BIJ LOKALE BESTUREN	AUDITS BIJ VLAAMSE ADMINISTRATIE	AUDITS BIJ LOKALE BESTUREN	AUDITS BIJ VLAAMSE ADMINISTRATIE
720	682	2.907	1.664
51%	49%	64%	36%

6

HET AUDITCOMITÉ VAN DE LOKALE BESTUREN

6.1 Samenstelling van het auditcomité van de lokale besturen

De samenstelling van het auditcomité van de lokale besturen onderging in de loop van 2016 geen wijzigingen.

Op 22 februari 2016 verstreek de eerste vijfjarige periode van het mandaat als onafhankelijk deskundige van Diane Breesch in het auditcomité, rekening houdend met de duur van de periode waarin zij ook reeds lid was van het auditcomité van de Vlaamse administratie.

Bij beslissing van de Vlaamse Regering van 19 februari 2016 werd het mandaat van Diane Breesch als onafhankelijk deskundige in beide auditcomités hernieuwd voor een tweede periode van vijf jaar, ingaand op 23 februari 2016.

Een belangrijke doelstelling, wat betreft de aanduiding van de onafhankelijke deskundigen, bestaat erin om steeds twee onafhankelijke deskundigen deel te laten uitmaken van beide auditcomités.

Hiermee wordt het ondervangen van de potentiële nadelen van de aansturing van en het toezicht op het agentschap Audit Vlaanderen door twee verschillende auditcomités beoogd, en de bevordering van de consistente en coherente uitoefening van de aansturing en het toezicht.

Met de aanwezigheid van Jean-Pierre Bostoën en Diane Breesch in elk van beide auditcomités blijft de doelstelling gerealiseerd om twee onafhankelijke deskundigen deel te laten uitmaken van beide auditcomités.

Naast de leden van het auditcomité en de vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor binnenlands bestuur die als waarnemer deel uitmaakt van het auditcomité van de lokale besturen, nemen ook de secretaris en de personen die het management van het agentschap Audit Vlaanderen vormen deel aan de vergaderingen (met uitzondering van de agendapunten die het auditcomité wenst te behandelen zonder de aanwezigheid van de leden van het management).

OVERZICHT VAN DE SAMENSTELLING VAN HET AUDITCOMITÉ VAN DE LOKALE BESTUREN IN 2016

LEDEN VAN HET AUDITCOMITÉ	
Voorzitter	Jean-Pierre Bostoën , onafhankelijk deskundige
Onafhankelijke leden-deskundigen	Ingrid Loos , onafhankelijk deskundige Diane Breesch , onafhankelijk deskundige Pierre Berger , onafhankelijk deskundige
Leden aangeduid op voordracht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG)	Jan Leroy , directeur bestuur VVSG Linda Vandekerkhove , stadssecretaris Ronse
Lid aangeduid op voordracht van de Vereniging van Vlaamse Provincies (VVP)	Frank Smeets , gedeputeerde provincie Limburg
WAARNEMER VAN DE VLAAMSE MINISTER BEVOEGD VOOR BINNENLANDS BESTUUR	
Vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor binnenlands bestuur	Filip Delos , raadgever van minister Liesbeth Homans
NEMEN EVENEENS DEEL AAN DE VERGADERINGEN	
Management van het agentschap Audit Vlaanderen	Eddy Guilliams , administrateur-generaal Wim De Naeyer , manager-auditor Jo Fransen , manager-auditor Steven Van Roosbroek , manager-auditor Gunter Schryvers , manager-auditor
Secretaris van het auditcomité	Guido Collin , adviseur, departement Kanselarij en Bestuur

6.2 Vergoedingen van de leden van het auditcomité van de lokale besturen

Artikel 12, derde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 oktober 2013 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Audit Vlaanderen en tot wijziging van diverse besluiten, bepaalt dat het jaarverslag de vergoedingen vermeldt die per lid van het auditcomité uitbetaald zijn.

In de tabel zijn de vergoedingen weergegeven die aan de leden van het auditcomité van de lokale besturen en de waarnemer van de minister bevoegd voor binnenlands bestuur werden betaald, ingevolge hun deelname aan de vergaderingen in 2016.

	VERGOEDING (IN EURO) ²²
Jean-Pierre Bostoën (voorzitter)	9.449,00
Ingrid Loos	5.352,96
Diane Breesch	5.352,96
Pierre Berger	6.415,50
Jan Leroy	/ ²³
Linda Vandekerkhove	6.415,50
Frank Smeets	5.352,96
Filip Delos	3.381,98

■■■■■■■■■■

²² Bedrag van de uitbetaalde vergoeding, na afhouding van de bedrijfsvoorheffing

²³ Jan Leroy heeft meegedeeld dat hij geen vergoeding wenst te ontvangen

6.3 De vergaderingen van het auditcomité van de lokale besturen

6.3.1. VERGADERDATA

Het auditcomité van de lokale besturen vergaderde 6 maal in 2016, op de hierna vermelde data:

- 21 januari 2016;
- 25 februari 2016; dit was een gemeenschappelijke vergadering met het auditcomité van de Vlaamse administratie;
- 28 april 2016;
- 23 juni 2016;
- 27 oktober 2016;
- 15 december 2016.

6.3.2. MEDEDELING VAN DE NOTULEN VAN DE VERGADERINGEN AAN DE VLAAMSE REGERING

Artikel 20, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 oktober 2013 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Audit Vlaanderen en tot wijziging van diverse besluiten, bepaalt dat de notulen van de vergaderingen van de auditcomités worden toegezonden aan de Vlaamse Regering.

Om uitvoering te geven aan deze bepaling bezorgt de voorzitter van het auditcomité de goedgekeurde notulen van iedere vergadering aan de minister-president van de Vlaamse Regering, die deze vervolgens als mededeling aan de Vlaamse Regering voorlegt.

De notulen van de vergaderingen van het auditcomité van de lokale besturen in 2016 werden als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd als volgt:

- notulen van de vergadering van het auditcomité van 21 januari 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 15 april 2016 (mededeling 5);
- notulen van de gemeenschappelijke vergadering van de beide auditcomités van 25 februari 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 13 mei 2016 (mededeling 3);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 28 april 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 8 juli 2016 (mededeling 2);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 23 juni 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 16 september 2016 (mededeling 1);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 27 oktober 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 23 december 2016 (mededeling 7);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 15 december 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 10 februari 2017 (mededeling 8).

6.3.3. OVERZICHT VAN DE BEHANDELDE AANGELEGENHEDEN DOOR HET AUDITCOMITÉ VAN DE LOKALE BESTUREN

Gemiddeld werden per vergadering een 25-tal agendapunten behandeld.

De behandelde aangelegenheden kunnen gegroepeerd worden in een aantal rubrieken, volgens onderstaande indeling:

- interne en externe werking van het auditcomité;
- uitbouw en interne organisatie/werking van het agentschap Audit Vlaanderen;
- aansturing, opvolging en feedback ten aanzien van het agentschap Audit Vlaanderen, met inbegrip van auditaanpak en -rapporten;
- audituniversum, controleomgeving, beleidsaangelegenheden, -adviezen en reflecties.

Hierna volgt een (niet-exhaustief) overzicht van de behandelde agendapunten/aangelegenheden, ingedeeld volgens de voormelde rubrieken.

6.3.3.1. INTERNE EN EXTERNE WERKING VAN HET AUDITCOMITÉ VAN DE LOKALE BESTUREN

- De voorbereiding en de nabespreking van de jaarlijkse vergadering van een delegatie van de beide auditcomités met de kernministers van de Vlaamse Regering.

Deze (vijfde) jaarlijkse vergadering vond plaats op 3 februari 2016.

Op de vergadering waren van regeringszijde minister-president Geert Bourgeois en de vice-ministers-presidenten Hilde Crevits en Annemie Turtelboom aanwezig. Viceminister-president Liesbeth Homans, tevens minister bevoegd voor binnenlands bestuur, was verontschuldigd.

Kabinetschef Mark Andries van de minister-president, tevens secretaris van de Vlaamse Regering, was eveneens aanwezig.

De delegatie van de beide auditcomités was samengesteld uit Jean-Pierre Bostoën, Luc Discry en Ingrid Loos. Ook Eddy Guilliams, administrateur-generaal van Audit Vlaanderen, nam deel aan de vergadering.

- De mededeling van voorzitter Jean-Pierre Bostoën dat hij, aangezien minister Liesbeth Homans, bevoegd voor binnenlands bestuur, verontschuldigd was op de voormelde vergadering van 3 februari 2016, nadien nog een bilateraal onderhoud heeft gehad met de minister.

Tijdens dat onderhoud heeft hij de elementen inzake de audit van de lokale besturen toegelicht, zoals die ook reeds werden besproken op de vergadering van 3 februari 2016 van de kernministers van de Vlaamse Regering met een delegatie van de beide auditcomités.

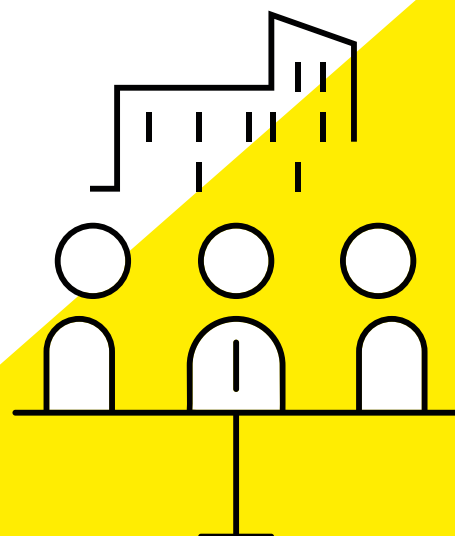
- De kennisname van de beslissing van de Vlaamse Regering van 19 februari 2016 tot goedkeuring van de hernieuwing van het mandaat van Diane Breesch als onafhankelijk deskundige in het auditcomité van de lokale besturen en in het auditcomité van de Vlaamse administratie, voor een periode van vijf jaar ingaand op 23 februari 2016.

- De voorbereiding en bespreking van het ontwerp van jaarverslag 2015 van Audit Vlaanderen en de beide auditcomités.

Voor de finale goedkeuring van het jaarverslag 2015 werd een schriftelijke procedure georganiseerd die werd afgesloten op 19 april 2016.

Het jaarverslag 2015 van Audit Vlaanderen en van de beide auditcomités werd als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd op de vergadering van 24 juni 2016.

- De informatieve toelichting door Filip Delos, vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor binnenlands bestuur, over bestuurskrachtmeting en fusies van gemeenten.
- De jaarlijkse zelfevaluatie van het auditcomité.
- De voorbereiding van de zesde (jaarlijkse) vergadering van een delegatie van de beide auditcomités met de kernministers van de Vlaamse Regering. Deze vergadering was gepland op 8 februari 2017, maar werd uitgesteld. De vergadering zal plaatsvinden op 21 juni 2017.
- In het kader van een goede samenwerking tussen de beide auditcomités en de onderlinge uitwisseling van informatie over de beslissingen en de werkzaamheden, worden de notulen van het auditcomité van de lokale besturen systematisch meegedeeld aan het auditcomité van de Vlaamse administratie en vice versa.
- Praktische aangelegenheden, zoals bijvoorbeeld de vergaderplanning.

6.3.3.2. UITBOUW EN INTERNE ORGANISATIE/WERKING VAN HET AGENTSCHAP AUDIT VLAANDEREN

- De kennisname van de periodieke rapportering betreffende de beschikbare kredieten van het agentschap Audit Vlaanderen en de actuele stand inzake de besteding daarvan; daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de verdeling van de financiële middelen van het agentschap ten behoeve van enerzijds de audit van de lokale besturen en anderzijds de audit van de Vlaamse administratie.
- De kennisname van de budgetrapportering betreffende Audit Vlaanderen over het volledig jaar 2015, omvattende het initieel budget, het budget na begrotingscontrole/kredietherschikking, de finale bedragen van de vastleggingen in 2015, en het saldo voor Audit Vlaanderen als geheel, met een onderverdeling in lonen, werking en uitbesteding.
- De kennisname van het overzicht met de finale bedragen van de vastleggingen voor het geheel van het jaar 2015 die door Audit Vlaanderen werden toegewezen respectievelijk aan de audit van de lokale besturen en aan de audit van de Vlaamse administratie alsook de saldi, met een onderverdeling in lonen, werking en uitbesteding.
- De kennisname van de overzichten betreffende de inzet (in dagen) voor het geheel van het jaar 2015 van de auditoren en de manager-auditoren van Audit Vlaanderen, en de verdeling daarvan over de audit van de lokale besturen en de audit van de Vlaamse administratie, alsook de inzet (in dagen) voor het geheel van het jaar 2015 van externe auditcapaciteit en de verdeling daarvan over de audit van de lokale besturen en de audit van de Vlaamse administratie.
- De instemming, op de vergadering van het auditcomité van 21 januari 2016, met het voorstel van Audit Vlaanderen om 10 bijkomende auditoren aan te werven voor de audit van de lokale besturen, voor inzetbaarheid vanaf begin 2017.
Op de vergaderingen van het auditcomité van 23 juni 2016 en 27 oktober 2016 werd evenwel door Audit Vlaanderen gewezen op de problematiek inzake de werving van bijkomende auditoren.
Zelfs al beschikt Audit Vlaanderen over voldoende financiële middelen om tot werving van bijkomende auditoren over te gaan, dan vormt de vereiste van de compensatie via een evenwaardige personeelsvermindering “in koppen” bij andere entiteiten de facto een ernstig obstakel.
Dientengevolge bleek het niet mogelijk om de procedure inzake de vooropgestelde aanwerving van 10 bijkomende auditoren in 2016 aan te vatten.
- De instemming, op de vergadering van het auditcomité van 21 januari 2016, met het voorstel van Audit Vlaanderen om, wat betreft de verdeling tussen inzet van eigen interne auditcapaciteit en uitbesteding, uit te gaan van een verhouding 2/3 eigen interne auditcapaciteit en 1/3 uitbesteding, als basis voor de toekomstige auditplanning.
De voormelde problematiek inzake de aanwerving van bijkomende auditoren heeft evenwel ook een impact op de verdeling tussen inzet van eigen interne auditcapaciteit en externe uitbesteding.
Audit Vlaanderen ziet zich immers daardoor genoodzaakt de kredieten die in principe zouden kunnen aangewend worden voor de aanwerving van bijkomende auditoren te gebruiken voor externe uitbesteding.
Wat betreft de auditplanning 2017, situeert de verhouding inzake inzet van eigen auditoren van Audit Vlaanderen versus externe uitbesteding zich op ongeveer 60/40.

- De kennisname en bespreking van de beperking van het budgettaire groeipad voor de audit van de lokale besturen in 2016 tot het aandeel dat gefinancierd wordt door de lokale besturen, via voorafname op het Gemeentefonds.

Hierdoor werden de in 2013 gemaakte afspraken op politiek niveau inzake het budgettaire groeipad voor de audit van de lokale besturen en het evenwicht in de financieringsverhouding tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen (50/50) in 2016 niet gerespecteerd. Voor de jaren 2014 en 2015 werden de gemaakte afspraken wel nagekomen.

Het auditcomité nam ook kennis van de mededeling van Jan Leroy dat, na bespreking van deze aangelegenheid op de raad van bestuur van de VVSG, op 10 november 2016 een brief van de voorzitter van de raad van bestuur van de VVSG werd verzonden aan minister-president Geert Bourgeois waarin voorgesteld wordt om de voorafname van het Gemeentefonds terug te schroeven tot op het niveau van het jaar 2015, zijnde een bedrag van 1.566.000 euro. Het bedrag van de voorafname van het Gemeentefonds ligt sinds het jaar 2016 op 2.610.000 euro.

Inmiddels heeft de Vlaamse Regering op 21 april 2017 haar principiële goedkeuring gehecht aan het voorontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2017. Dit voorontwerp van decreet bevat een bepaling die ertoe strekt het evenwicht in de financieringsverhouding tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen vanaf 2017 te herstellen. De financieringsverhouding is 55/45 (Vlaamse overheid/lokale besturen), omdat de Vlaamse overheid het financieringsdeel van het (inmiddels opgeheven) Provinciefonds, dat initiëel was vastgesteld op 5%, op zich neemt.

- Op de vergadering van 29 november 2016 nam het auditcomité kennis van de goedkeuring door minister-president Geert Bourgeois van een voorstel van Audit Vlaanderen tot kredietherschikking, waardoor een bedrag van 500.000 euro wordt overgeheveld van de loonkredieten naar de werkingskredieten, ter verhoging van de middelen die kunnen worden gebruikt voor de uitbesteding van auditopdrachten.
- De goedkeuring van een voorstel van Audit Vlaanderen betreffende de principes voor de toewijzing van de capaciteitsbesteding aan de audit van de lokale besturen en/of aan de audit van de Vlaamse administratie, wanneer een audit zowel op lokaal niveau als op Vlaams niveau wordt uitgevoerd (interbestuurlijke audits).
- De kennisname en bespreking van voorstellen betreffende een bondige rapportering over een aantal kernindicatoren inzake de werking en de resultaten van de werking van Audit Vlaanderen.

Het auditcomité waardeerde de voorstellen als een goede eerste aanzet, en adviseerde een verdere uitwerking en optimalisering met bijkomende indicatoren, de weergave van de historische evolutie en meer gebruik van een grafische voorstellingswijze.

6.3.3.3. AANSTURING, OPVOLGING EN FEEDBACK TEN AANZIEN VAN HET AGENTSCHAP AUDIT VLAANDEREN, MET INBEGRIJ VAN AUDITAANPAK EN AUDITRAPPORTEN

- De goedkeuring van de specifieke acties voor 2016 van het ondernemingsplan van Audit Vlaanderen.
- De goedkeuring van de auditplanning 2016, op de vergadering van het auditcomité van 21 januari 2016.

- De kennisname van de rapportering, op iedere vergadering van het auditcomité, over de uitvoering van de auditplanning 2016, wat betreft de audit van de lokale besturen.

In deze rapportering wordt voor iedere auditopdracht en voor bepaalde auditgerelateerde werkzaamheden (zoals bijvoorbeeld de opstelling van globale rapporten), de status opgenomen ("voorbereiding", "terreinwerk", "rapportering", "afgesloten", "uitgesteld").

Daarnaast wordt ook de geplande inzet van capaciteit (in dagen) en de werkelijk gepresteerde inzet van capaciteit (in dagen), zowel van interne auditcapaciteit als van externe auditcapaciteit, aangegeven.

Ook de geplande tijdsbesteding en de werkelijk gepresteerde tijd voor supervisie door de manager-auditoren wordt (afzonderlijk) in de rapportering vermeld.

- De kennisname van de stand van zaken en de vooruitzichten betreffende de realisatie van de langetermijnplanning en -doelstelling inzake de afdekking van het audituniversum van de lokale besturen, en de instemming met een aantal voorstellen van Audit Vlaanderen dienaangaande.
- De bespreking van de voorbereiding door Audit Vlaanderen van de auditplanning 2017, met de uitgangspunten en de resultaten van de capaciteitsberekening zowel wat de interne auditcapaciteit als wat de potentiële uitbestedingscapaciteit betreft, en een eerste voorstel van de verdeling van de auditcapaciteit over de verschillende soorten van audits en aanverwante auditwerkzaamheden.
- De goedkeuring van de auditplanning 2017.
- De bespreking van de verwachtingen van het auditcomité van de lokale besturen ten aanzien van Audit Vlaanderen.
- De bespreking van de resultaten van de vijfjaarlijkse externe evaluatie van het auditagentschap, die werd uitgevoerd door KPMG Advisory, onder de vorm van een "Quality Assurance Review".

Het eindrapport van 11 februari 2016 betreffende deze Quality Assurance Review werd door vertegenwoordigers van KPMG Advisory toegelicht op de gemeenschappelijke

vergadering van het auditcomité van de Vlaamse administratie en het auditcomité van de lokale besturen van 25 februari 2016.

De resultaten van de externe evaluatie waren positief voor Audit Vlaanderen.

De werkzaamheden van KPMG Advisory betreffende de evaluatie van de conformiteit met de internationale standaarden voor de professionele werking van de interne audit van het Instituut voor Interne Auditors (IIA) hebben geleid tot volgende algemene positieve verklaring: "Onze werkzaamheden bevestigen dat Audit Vlaanderen 'algemeen conform' de standaarden van het IIA en de goede praktijken werkt. We hebben enkele opportuniteiten voor verbetering geïdentificeerd."

KPMG Advisory verstrekke ook toelichting over de gemaakte inschaling van Audit Vlaanderen in het Interne Audit Capability Model.

- De kennisname van de periodieke (semestriële) voortgangsrapportering door Audit Vlaanderen betreffende de uitvoering van de aanbevelingen die werden geformuleerd in het voormelde eindrapport van de externe evaluatie door KPMG Advisory.
- De bespreking van de door Audit Vlaanderen opgeleverde auditrapporten, op iedere vergadering van het auditcomité.
- Op de vergadering van 19 november 2015 hechtte het auditcomité zijn goedkeuring aan een door Audit Vlaanderen voorgestelde aanpak voor de opvolging van de realisatie van de auditaanbevelingen bij de lokale besturen.

De opvolging blijft in de eerste plaats de verantwoordelijkheid van het lokaal bestuur zelf.

Audit Vlaanderen startte vanaf 2016 zelf ook een opvolging, die eenmaal per jaar gebeurt, in de periode van de zomermaanden.

Op de vergadering van 27 oktober 2016 nam het auditcomité kennis van de resultaten van de eerste opvolgingsronde van de auditaanbevelingen bij de lokale besturen.

De opvolging is gebeurd via steekproeven, waarbij geopteerd werd bij een relatief groot aantal besturen één of enkele aanbevelingen op te volgen.

Er werd ook steeds nagegaan op welke wijze het desbetreffend lokaal bestuur de aanbevelingen opvolgt, en in het bijzonder of er een degelijke systematiek is binnen de organisatie om de aanbevelingen op te volgen.

In totaal werden 105 aanbevelingen opgevolgd bij 51 lokale besturen. Uit de globale resultaten blijkt dat 35% van de aanbevelingen gerealiseerd is, en dat voor 50% van de aanbevelingen de implementatie bezig is. Voor 3% van de aanbevelingen werd nog geen initiatief genomen.

Van de onderzochte lokale besturen beschikt 59% over een degelijke systematiek om de aanbevelingen op te volgen.

Audit Vlaanderen bezorgt aan de onderzochte lokale besturen een beknopt rapport over de resultaten van de opvolging van de hun betreffende aanbevelingen.

Het auditcomité nam kennis van een voorbeeld van een dergelijk opvolgingsrapport aan een lokaal bestuur.

- De kennisname van het beoordelingskader en de communicatieprocedure betreffende beslissingen van Audit Vlaanderen tot het al dan niet opstarten van forensische audits.
- De kennisname, via een beknopt (status)overzicht dat op iedere vergadering wordt voorgelegd, van klachten en (mogelijke) onregelmatigheden die aan Audit Vlaanderen worden gemeld, en de wijze waarop Audit Vlaanderen hieraan gevolg geeft; in sommige gevallen kan dit gebeuren door de uitvoering van forensische audits.
- De bespreking van de problematiek en een voorstel van aanpak van Audit Vlaanderen betreffende de gebeurlijke overmaking van een auditrapport aan het parket of de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie wanneer bij de uitvoering van auditopdrachten inbreuken op de wetgeving overheidsopdrachten worden vastgesteld.
- De kennisname van een rapportering door Audit Vlaanderen met een overzicht en een aantal vaststellingen betreffende audits die door Audit Vlaanderen werden uitgevoerd bij lokale besturen die zijn aangesloten bij Audio.
- De kennisname van de resultaten van de klantenbevragingen inzake de uitgevoerde audits bij de lokale besturen voor de periode van september 2015 tot en met augustus 2016.
- De principiële goedkeuring van de specifieke acties voor 2017 van het ondernemingsplan van Audit Vlaanderen.
- Het ondernemingsplan 2017 van Audit Vlaanderen, met inbegrip van de specifieke acties voor 2017, werd definitief goedgekeurd op de gemeenschappelijke vergadering van de beide auditcomités van 23 februari 2017.
- De evaluatie van de administrateur-generaal van Audit Vlaanderen.

6.3.3.4. AUDITUNIVERSUM, CONTROLEOMGEVING, BELEIDSAANGELEGENHEDEN, BELEIDSADVIEZEN EN REFLECTIES

- De goedkeuring van de voorgestelde aanpassingen aan het charter van Audit Vlaanderen. Het geactualiseerd charter van Audit Vlaanderen werd goedgekeurd door het auditcomité van de lokale besturen in zijn vergadering van 23 juni 2016 en door het auditcomité van de Vlaamse administratie na een schriftelijke goedkeuringsprocedure die werd afgesloten op 8 september 2016.

Het geactualiseerd charter van Audit Vlaanderen werd op 21 oktober 2016 als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

- De kennisname van de finale versie van het globaal rapport van 16 februari 2016 betreffende de thema-audit gemeentelijke belastingen en retributies.

Het auditcomité had reeds vroeger, op de vergadering van 19 november 2015, het ontwerp van globaal rapport betreffende deze thema-audit besproken en enkele bemerkingsen en voorstellen van aanpassing op het ontwerp geformuleerd.

- De kennisname van het globale rapport “Structurele bevindingen uit de eerste detectie-audits bij OCMW-besturen” van 15 maart 2016.

Dit rapport bevat de belangrijkste vaststellingen en verbeterpunten die voortvloeien uit detectie-audits die door Audit Vlaanderen werden uitgevoerd bij 21 OCMW-besturen, betreffende door de sociale diensten van de OCMW's geïnitieerde betaalopdrachten aan cliënten of betrokken derden (bijvoorbeeld leveranciers), die door de financiële diensten van de OCMW's worden uitgevoerd.

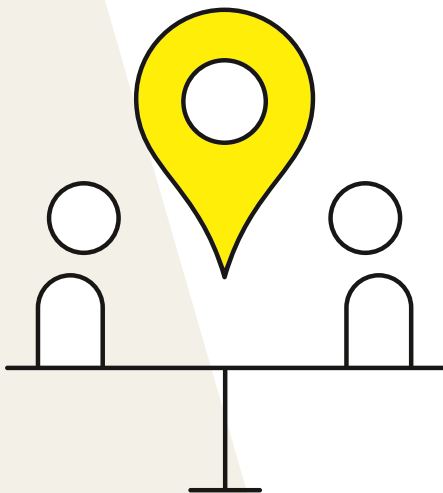
Audit Vlaanderen wil met dit globale rapport alle lokale besturen bewust maken van de risico's die zich kunnen voordoen tijdens het betalingsproces.

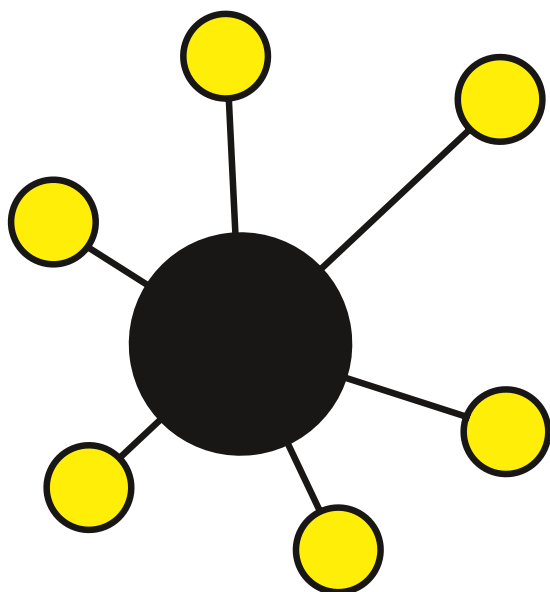
Door middel van het globale rapport kunnen immers ook de besturen waar geen audit plaatsvond zich informeren over de belangrijkste bevindingen uit deze detectie-audits.

- De kennisname van de organisatie in maart en april 2016 door Audit Vlaanderen, in samenwerking met de gouverneurs en het Agentschap Binnenlands Bestuur, van studienamiddagen in iedere provincie waarop de globale rapporten “structurele bevindingen uit de eerste reeks organisatie-audits bij lokale besturen”, “thema-audit over gemeentelijke belastingen en retributies” en “structurele bevindingen uit de eerste detectie-audits bij OCMW-besturen” werden voorgesteld.

Meerdere leden van het auditcomité hebben deelgenomen aan één van deze studienamiddagen en spraken hun waardering uit over de inhoudelijke kwaliteit, de goede organisatie, de hoge opkomst en de meerwaarde van het invoegen van een praktijkgetuigenis door een lokaal bestuur.

Ook uit een eigen evaluatie door Audit Vlaanderen bleek zowel uit de kwantitatieve informatie als uit de kwalitatieve commentaren het succes en de positieve waardering van de globale rapporten en de studienamiddagen.

- Op de vergadering van het auditcomité van 3 september 2015 werd door Audit Vlaanderen een eerste voorstel van risicoanalyse voor de lokale besturen voorgelegd.

Het auditcomité benadrukte het belang van dit voorstel, aangezien een adequate risicoanalyse de basis vormt voor de optimalisering van de prioriteitenstelling bij de uitwerking van de auditplanning.

Op de vergadering van het auditcomité van 21 januari 2016 werd door Audit Vlaanderen een verder uitgewerkt voorstel betreffende de wijze van aanpak van de risico-inschattingen voor de audit van de lokale besturen voorgelegd, zowel wat de organisatie-audits betreft als wat de thema-audits betreft.

Voor de organisatie-audits vormt de algemene risicoanalyse de basis voor de selectie van de entiteiten.

De algemene risicoanalyse steunt op 3 risicofactoren (materialiteit, financiële situatie, kwaliteit van de interne organisatiebeheersing).

Naast de algemene risicoanalyse wordt ook een specifieke risicoanalyse toegepast (kwalitatieve inschatting op basis van informatie van het Agentschap Binnenlands Bestuur, eventuele informatie uit andere bronnen, professionele beoordeling door de auditoren).

Voor de thema-audits is de keuze van de auditonderwerpen de eerste stap. Dit gebeurt via een risicobeoordeling door de verschillende belanghebbenden (bevraging, behandeling in stuurgroep), een eigen analyse van de risico's door Audit Vlaanderen en de voorlegging van een voorstel ter goedkeuring aan het auditcomité.

Een thema-audit wordt in principe uitgevoerd in een 20-tal entiteiten. Voor de selectie van de entiteiten bij de thema-audits wordt vertrokken van de algemene risicoanalyse. Deze wordt aangevuld met een specifieke risicoanalyse die eigen is aan elk onderzocht thema (risicofactoren afhankelijk van het thema, eventuele andere informatie, professionele beoordeling door de auditoren).

Het auditcomité stemde in met de door Audit Vlaanderen voorgestelde wijze van aanpak voor de risico-inschattingen voor de audit van de lokale besturen.

- De opvolging van de stand van zaken over de beslissingen door de Vlaamse Regering, op voorstel van Audit Vlaanderen, betreffende de gunningen in het kader van het nieuwe raamcontract voor de uitbesteding van auditopdrachten.

Het nieuwe raamcontract biedt de mogelijkheid om snel gespecialiseerd personeel bij een externe dienstverlener te bestellen voor het uitvoeren van auditopdrachten of de ondersteuning bij de uitvoering van auditopdrachten.

Het nieuwe raamcontract geldt voor vier jaar en staat zowel open voor de lokale besturen als voor entiteiten van de Vlaamse administratie.

In het nieuwe raamcontract zijn volgende zes percelen opgenomen: procesaudits; organisatieaudits; IT-audits; financiële audits; forensische audits; evaluatie van interne auditdiensten/quality assurance reviews.

Het laatste perceel is een nieuw toegevoegd perceel in vergelijking met het vorige raamcontract. Via dit perceel wordt het voor elk van de auditdiensten van de lokale besturen en van de decentrale interne auditdiensten van de Vlaamse administratie mogelijk, op vrijwillige basis en na een autonome beslissing, hierop een beroep te doen om een externe evaluatie te laten uitvoeren.

De Vlaamse Regering nam een beslissing betreffende de gunning voor de eerste twee percelen (procesaudits en organisatieaudits) op 19 februari 2016 en voor de vier andere percelen op 20 mei 2016.

Het auditcomité nam ook kennis van de aanpak inzake de communicatie over het nieuwe raamcontract voor de (ondersteuning bij de) uitvoering van auditopdrachten. De communicatie is gebeurd via de nieuwsbrieven van Audit Vlaanderen. Daarnaast bevat de website van de Vlaamse overheid een permanente webpagina met de nodige informatie over (de verschillende percelen van) het nieuwe raamcontract.

- De principiële goedkeuring voor het opstarten van de voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering van een thema-audit betreffende “instroom van medewerkers” en een thema-audit betreffende “informatiebeveiliging”.

Op de vergadering van het auditcomité van 27 oktober 2016 werd door Audit Vlaanderen toelichting gegeven over de stand van zaken en de vooruitzichten betreffende de thema-audit “instroom van medewerkers”.

Over de aanpak van de thema-audit “informatiebeveiliging” werd nadere toelichting verstrekt en van gedachten gewisseld bij de bespreking van de voorbereiding van de auditplanning 2017.

- De kennisname van de regeling betreffende de samenwerking tussen Audit Vlaanderen, Audio en de bij Audio aangesloten lokale besturen, via een intentiebrief die door Audit Vlaanderen werd verstuurd aan Audio en aan de bij Audio aangesloten lokale besturen.

De brief, die tot stand is gekomen is in overleg met de vertegenwoordigers van Audio, geeft de intenties aan over de wijze van samenwerking tussen Audit Vlaanderen en Audio, met engagementen van beide organisaties.

Via de brief werden de bij Audio aangesloten lokale besturen in kennis gesteld van de wijze van samenwerking en de aangegane engagementen.

Met deze aanpak werd vermeden dat een samenwerkingsovereenkomst moest worden afgesloten die door ieder lokaal bestuur dat bij Audio is aangesloten formeel zou moeten worden goedgekeurd en ondertekend.

Het auditcomité had reeds vroeger, op de vergadering van 19 november 2015, zijn goedkeuring gehecht aan deze aanpak en de inhoud van een ontwerp van de voormelde intentiebrief betreffende de samenwerking tussen Audit Vlaanderen, Audio en de bij Audio aangesloten lokale besturen.

- De goedkeuring van een ontwerp van samenwerkingsovereenkomst tussen (de Interne Audit van) de stad Gent en Audit Vlaanderen, met het oog op voorlegging aan het college van burgemeester en schepenen/de gemeenteraad van de stad Gent.

De samenwerkingsovereenkomst tussen (de Interne Audit van) de stad Gent en Audit Vlaanderen werd goedgekeurd door de gemeenteraad van de stad Gent op 25 april 2016.

- De kennisname van de regeling betreffende de samenwerking tussen Audit Vlaanderen en de (Interne Audit van de) provincie Antwerpen, via de intentiebrief ter zake van 15 februari 2016 van Audit Vlaanderen. De brief is tot stand gekomen in overleg met de vertegenwoordigers van de (Interne Audit van de) provincie Antwerpen.
- De kennisname, op de vergadering van het auditcomité van 27 oktober 2016, van de ondertekende samenwerkingsovereenkomst tussen de stad Antwerpen en Audit Vlaanderen waarin de samenwerking wordt geregeld tussen de interne auditdienst van de stad Antwerpen en Audit Vlaanderen.
- In de auditplanning 2017 is de uitvoering van een audit-op-audit opgenomen bij alle lokale interne auditdiensten en bij Audio.

Waar in de periode 2014 tot en met 2016 vooral werd ingezet op het tot stand brengen van de samenwerking met de lokale interne auditdiensten en Audio, is het thans aangewezen om een externe evaluatie uit te voeren via een audit-op-audit, in overeenstemming met de internationale standaarden die bepalen dat een interne auditdienst tenminste éénmaal om de vijf jaar moet geëvalueerd worden door een externe onafhankelijke organisatie.

De uitvoering van deze audits wordt uitbesteed aan KPMG Advisory, dat reeds instond voor de externe evaluatie van Audit Vlaanderen, en ook de audits-op-audit zal uitvoeren bij de decentrale interne auditdiensten van de Vlaamse administratie.

De uitbesteding gebeurt onder supervisie van Audit Vlaanderen, dat ook de finale verantwoordelijkheid draagt. Gelet op de specificiteit van Audio worden, voor de audit-op-audit van Audio, zowel auditwerkzaamheden gepland bij Audio zelf als bij een aantal lokale besturen die lid zijn van Audio en waar Audio reeds audits heeft uitgevoerd.

- De kennisname van de aangepaste samenwerkingsovereenkomst van 8 juni 2016 tussen het Agentschap Binnenlands Bestuur en Audit Vlaanderen.

- De kennisname van de antwoorden van minister Liesbeth Homans, bevoegd voor binnenlands bestuur, op twee schriftelijke parlementaire vragen in verband met de audit van de lokale besturen.

De ontwerpen van antwoorden op deze parlementaire vragen werden voorbereid door Audit Vlaanderen.

- De kennisname van een uittreksel uit het verslag van de parlementaire Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid van 1 maart 2016, betreffende de behandeling van drie vragen om uitleg aan minister Liesbeth Homans, bevoegd voor binnenlands bestuur, over de door Audit Vlaanderen uitgevoerde thema-audit inzake gemeentelijke belastingen en retributies.
  - De kennisname van een uittreksel uit het voorontwerp van beleidsbrief Algemeen Regeringsbeleid 2016-2017, bevattende het tekstgedeelte waarvoor de input werd geleverd door Audit Vlaanderen.
  - De goedkeuring, op de vergadering van het auditcomité van 21 januari 2016, van een aantal door Audit Vlaanderen geformuleerde vaststellingen, aandachtspunten en voorstellen betreffende auditrelevante aspecten in het kader van de voorbereiding van een nieuw decreet "lokaal bestuur", en de machtiging aan Audit Vlaanderen om deze aan het Agentschap Binnenlands Bestuur te bezorgen.
- De kennisname, op de vergadering van het auditcomité van 27 oktober 2016, van een voorstel (werkdocument/uittreksel betreffende auditrelevante aspecten) van voorontwerp van het nieuwe decreet "lokaal bestuur", met bijhorende memorie van toelichting.
- Het auditcomité formuleerde een aantal voorstellen tot aanvulling/aanpassing en bemerkingen om in overweging te nemen bij de verdere voorbereiding en uitwerking van de tekstvoorstellen betreffende het voorontwerp van decreet.

7

HET AUDITCOMITÉ
VAN DE VLAAMSE
ADMINISTRATIE

7.1 Samenstelling van het auditcomité van de Vlaamse administratie

De samenstelling van het auditcomité van de Vlaamse administratie onderging in de loop van 2016 een wijziging wat betreft de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering.

Bij beslissing van de Vlaamse Regering van 27 mei 2016 werd Sas van Rouveroj aangewezen als vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in het auditcomité van de Vlaamse administratie, ter vervanging van Johan Hanssens.

Wat de onafhankelijke deskundigen betreft, verstrekt op 22 februari 2016 de eerste vijfjarige periode van het mandaat als onafhankelijk deskundige van Luc Discry, tevens voorzitter van het auditcomité van de Vlaamse administratie.

Op dezelfde datum verstrekt ook de eerste vijfjarige periode van het mandaat als onafhankelijk deskundige van Diane Breesch.

Bij beslissing van de Vlaamse Regering van 19 februari 2016 werden de mandaten van Luc Discry en Diane Breesch als onafhankelijk deskundige hernieuwd voor een tweede periode van vijf jaar, ingaand op 23 februari 2016.

Naast de leden van het auditcomité nemen ook de secretaris en de personen die het management van het agentschap Audit Vlaanderen vormen deel aan de vergaderingen (met uitzondering van de agendapunten die het auditcomité wenst te behandelen zonder de aanwezigheid van de leden van het management).

OVERZICHT VAN DE SAMENSTELLING VAN HET AUDITCOMITÉ VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE IN 2016

LEDEN VAN HET AUDITCOMITÉ	
Voorzitter	Luc Discry , onafhankelijk deskundige
Onafhankelijke leden-deskundigen	Jean-Pierre Bostoën , onafhankelijk deskundige Saskia Van Uffelen , onafhankelijk deskundige Diane Breesch , onafhankelijk deskundige
Vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering	Miet Vandersteegen , raadgever van minister-president Geert Bourgeois Johan Hanssens (tot 26 mei 2016), secretaris-generaal van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie Sas van Rouveroj (vanaf 27 mei 2016), tot 5 september 2016 kabinetschef van viceminister-president Bart Tommelein Martin Ruebens , secretaris-generaal van het departement Kanselarij en Bestuur
NEMEN EVENEENS DEEL AAN DE VERGADERINGEN	
Management van het agentschap Audit Vlaanderen	Eddy Guilliams , administrateur-generaal Wim De Naeyer , manager-auditor Jo Fransen , manager-auditor Steven Van Roosbroek , manager-auditor Gunter Schryvers , manager-auditor
Secretaris van het auditcomité	Guido Collin , adviseur, departement Kanselarij en Bestuur

7.2 Vergoedingen van de leden van het auditcomité van de Vlaamse administratie

Artikel 12, derde lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 oktober 2013 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Audit Vlaanderen en tot wijziging van diverse besluiten, bepaalt dat het jaarverslag de vergoedingen vermeldt die per lid van het auditcomité uitbetaald zijn.

In de onderstaande tabel zijn de vergoedingen weergegeven die aan de leden van het auditcomité van de Vlaamse administratie werden betaald, ingevolge hun deelname aan de vergaderingen in 2016.

VERGOEDING (IN EURO) ²⁴	
Luc Discry (voorzitter)	7.884,23
Jean-Pierre Bostoën	3.207,75
Diane Breesch	3.207,75
Saskia Van Uffelen	3.207,75
Miet Vandersteegen	5.352,96
Johan Hanssens	3.187,62
Sas van Rouveroj	2.165,34
Martin Ruebens	5.352,96

■■■■■■■■■■

²⁴ Bedrag van de uitbetaalde vergoeding, na afhouding van de bedrijfsvoorheffing.

7.3 De vergaderingen van het auditcomité van de Vlaamse administratie

7.3.1. VERGADERDATA

Het auditcomité van de Vlaamse administratie vergaderde 5 maal in 2016, op de hierna vermelde data:

- 25 februari 2016; dit was een gemeenschappelijke vergadering met het auditcomité van de lokale besturen;
- 28 april 2016;
- 24 mei 2016;
- 27 september 2016;
- 29 november 2016.

7.3.2. MEDEDELING VAN DE NOTULEN VAN DE VERGADERINGEN AAN DE VLAAMSE REGERING

Artikel 20, tweede lid, van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 oktober 2013 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap Audit Vlaanderen en tot wijziging van diverse besluiten, bepaalt dat de notulen van de vergaderingen van de auditcomités worden toegezonden aan de Vlaamse Regering

Om uitvoering te geven aan deze bepaling bezorgt de voorzitter van het auditcomité de goedgekeurde notulen van iedere vergadering aan de minister-president van de Vlaamse Regering, die deze vervolgens als mededeling aan de Vlaamse Regering voorlegt.

De notulen van de vergaderingen van het auditcomité van de Vlaamse administratie in 2016 werden als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd als volgt:

- notulen van de gemeenschappelijke vergadering van de beide auditcomités van 25 februari 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 13 mei 2016 (mededeling 3);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 28 april 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 17 juni 2016 (mededeling 2);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 24 mei 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 9 september 2016 (mededeling 3);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 27 september 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 2 december 2016 (mededeling 11);
- notulen van de vergadering van het auditcomité van 29 november 2016: medegedeeld op de vergadering van de Vlaamse Regering van 20 januari 2017 (mededeling 4).

7.3.3. OVERZICHT VAN DE BEHANDELDE AANGELEGENHEDEN DOOR HET AUDITCOMITÉ VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE

Gemiddeld werden per vergadering een 19-tal agendapunten behandeld.

De behandelde aangelegenheden kunnen gegroepeerd worden in een aantal rubrieken, volgens onderstaande indeling:

- interne en externe werking van het auditcomité;
- uitbouw en interne organisatie/werking van het agentschap Audit Vlaanderen;
- aansturing, opvolging en feedback ten aanzien van het agentschap Audit Vlaanderen, met inbegrip van auditaanpak en -rapporten;
- audituniversum, controleomgeving, beleidsaangelegenheden, -adviezen en reflecties.

Hierna volgt een (niet-exhaustief) overzicht van de behandelde agendapunten/aangelegenheden, ingedeeld volgens de voormelde rubrieken.

7.3.3.1 INTERNE EN EXTERNE WERKING VAN HET AUDITCOMITÉ VAN DE VLAAMSE ADMINISTRATIE

- De voorbereiding en de nabespreking van de jaarlijkse vergadering van een delegatie van de beide auditcomités met de kernministers van de Vlaamse Regering.

Deze (vijfde) jaarlijkse vergadering vond plaats op 3 februari 2016.

Op de vergadering waren van regeringszijde minister-president Geert Bourgeois en de viceministers-presidenten Hilde Crevits en Annemie Turtelboom aanwezig. Viceminister-president Liesbeth Homans, tevens minister bevoegd voor binnenlands bestuur, was verontschuldigd.

Kabinetschef Mark Andries van de minister-president, tevens secretaris van de Vlaamse Regering, was eveneens aanwezig. De delegatie van de beide auditcomités was samengesteld uit Luc Discry, Jean-Pierre Bostoen en Ingrid Loos.

Ook Eddy Guilliams, administrateur-generaal van Audit Vlaanderen, nam deel aan de vergadering.

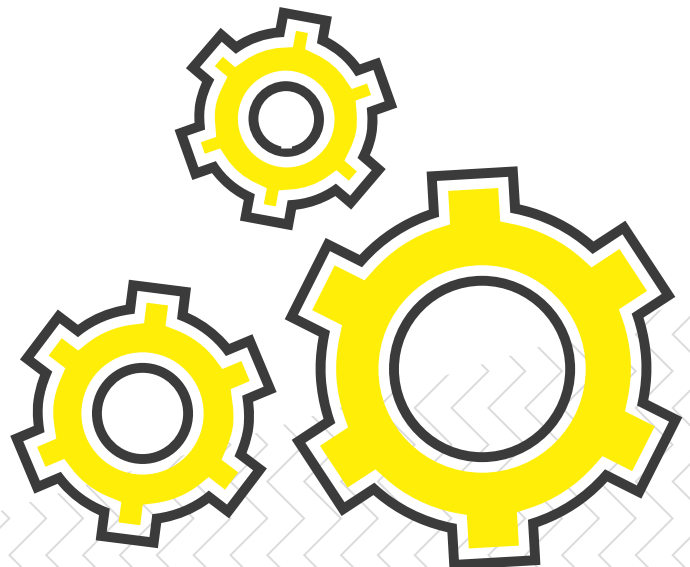
- De kennisname van de beslissing van de Vlaamse Regering van 19 februari 2016 tot goedkeuring van de hernieuwing van het mandaat van Luc Discry als onafhankelijk deskundige en voorzitter van het auditcomité van de Vlaamse administratie, voor een periode van vijf jaar ingaand op 23 februari 2016.
- De kennisname van de beslissing van de Vlaamse Regering van 19 februari 2016 tot goedkeuring van de hernieuwing van het mandaat van Diane Breesch als onafhankelijk deskundige in het auditcomité van de Vlaamse administratie en in het auditcomité van de lokale besturen, voor een periode van vijf jaar ingaand op 23 februari 2016.

- De verwelkoming van Sas van Rouveroj als nieuw lid van het auditcomité. Sas van Rouveroj, (toenmalig) kabinetschef van viceminister-president Bart Tommelein, werd bij beslissing van de Vlaamse Regering van 27 mei 2016 aangeduid als vertegenwoordiger van de Vlaamse Regering in het auditcomité van de Vlaamse administratie, ter vervanging van Johan Hanssens, secretaris-generaal van het departement Economie, Wetenschap en Innovatie.

- De voorbereiding en bespreking van het ontwerp van jaarverslag 2015 van Audit Vlaanderen en de beide auditcomités. Voor de finale goedkeuring van het jaarverslag 2015 werd een schriftelijke procedure georganiseerd die werd afgesloten op 19 april 2016.

Het jaarverslag 2015 van Audit Vlaanderen en van de beide auditcomités werd als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd op de vergadering van 24 juni 2016.

- Op de vergadering van 6 oktober 2015 was door het auditcomité beslist, gelet op het uitdrukkelijk verzoek van parlementsvoorzitter Jan Peumans, het principiële akkoord van minister-president Geert Bourgeois, en het standpunt van de administrateur-generaal van Audit Vlaanderen, principiële in te stemmen met de uitvoering van een audit van de organisatiebeheersing door Audit Vlaanderen bij de administratieve diensten (Algemeen Secretariaat) van het Vlaams Parlement, mits rekening zou worden gehouden met een aantal bemerkingen en voorwaarden.

- Bij brief van 16 november 2015 bezorgde parlementsvoorzitter Jan Peumans een antwoord op de brief ter zake van 22 oktober 2015 van voorzitter Luc Discry. Daarin werd onder meer gesteld dat er ingestemd werd met de betaling van een vergoeding voor de werkzaamheden van Audit Vlaanderen, en dat Audit Vlaanderen voor zijn audits van de interne controle in het Vlaams Parlement uitsluitend aangestuurd zou worden door het auditcomité van het Vlaams Parlement.

Bij mededeling van 15 januari 2016 stelde minister-president Geert Bourgeois de Vlaamse Regering in kennis van de wijziging van het Protocol tussen het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering over de samenwerking tussen hun diensten. Inzake interne audit bepaalt het Protocol thans het volgende: "Het Auditcomité van het Vlaams Parlement kan een beroep doen op de diensten van Audit Vlaanderen om het interne controlesysteem van het Vlaams Parlement en van de aan het Parlement verbonden instellingen te laten toetsen aan de leidraad interne controle/organisatiebeheersing Vlaamse overheid. Het Vlaams Parlement en Audit Vlaanderen leggen de modaliteiten van de samenwerking vast in een samenwerkingsovereenkomst."

De definitieve tekst van de samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Parlement en Audit Vlaanderen werd opgemaakt op 21 januari 2016 en ondertekend door Martine Goossens, secretaris-generaal van het Vlaams Parlement, en Eddy Guilliams, administrateur-generaal van Audit Vlaanderen.

Op de vergadering van 28 april 2016 nam het auditcomité kennis van de definitieve en ondertekende samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaams Parlement en Audit Vlaanderen.

- De jaarlijkse zelfevaluatie van het auditcomité.
- De voorbereiding van de zesde (jaarlijkse) vergadering van een delegatie van de beide auditcomités met de kernministers van de Vlaamse Regering. Deze vergadering was gepland op 8 februari 2017, maar werd uitgesteld. De vergadering zal plaatsvinden op 21 juni 2017.
- De mogelijkheid om de interactie met het politieke niveau te versterken door tweemaal per jaar een overleg te organiseren van de voorzitter van het auditcomité en de administrateur-generaal van Audit Vlaanderen met de vergadering van de kabinetschefs die wekelijks plaatsvindt.
- In het kader van een goede samenwerking tussen de beide auditcomités en de onderlinge uitwisseling van informatie over de beslissingen en de werkzaamheden, worden de notulen van het auditcomité van de Vlaamse administratie systematisch meegedeeld aan het auditcomité van de lokale besturen en vice versa.
- Praktische aangelegenheden, zoals bijvoorbeeld de vergaderplanning.

7.3.3.2. UITBOUW EN INTERNE ORGANISATIE/WERKING VAN HET AGENTSCHAP AUDIT VLAANDEREN

- De kennisname van de periodieke rapportering betreffende de beschikbare kredieten van het agentschap Audit Vlaanderen en de actuele stand inzake de besteding daarvan; daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de verdeling van de financiële middelen van het agentschap ten behoeve van enerzijds de audit van de Vlaamse administratie en anderzijds de audit van de lokale besturen.
- De kennisname van de periodieke rapportering over de financiële situatie van de Dienst met Afzonderlijk Beheer (DAB) van Audit Vlaanderen (overgedragen saldi van vorige jaren, ontvangsten en uitgaven van het lopende jaar, en actueel saldo).

De DAB werd opgericht in het jaar 2012 voor de ontvangst van de vergoedingen die het auditagentschap kan aanrekenen voor de uitvoering van sommige audits, namelijk de audits op aanvraag en de forensische audits, voor wat betreft het werkterrein van de Vlaamse administratie; de uitgaven die op de DAB kunnen worden aangerekend dienen aangewend te worden om de auditcapaciteit uit te breiden, en zodoende een hogere risicoafdekking van het werkterrein van de Vlaamse administratie te realiseren.

- De kennisname van de budgetrapportering betreffende Audit Vlaanderen over het volledig jaar 2015, omfattende het initieel budget, het budget na begrotingscontrole/kredietherschikking, de finale bedragen van de vastleggingen in 2015, en het saldo voor Audit Vlaanderen als geheel, met een onderverdeling in lonen, werking en uitbesteding.

- De kennisname van het overzicht met de finale bedragen van de vastleggingen voor het geheel van het jaar 2015 die door Audit Vlaanderen werden toegewezen respectievelijk aan de audit van de Vlaamse administratie en aan de audit van de lokale besturen alsook de saldi, met een onderverdeling in lonen, werking en uitbesteding.
- De kennisname van de overzichten betreffende de inzet (in dagen) voor het geheel van het jaar 2015 van de auditoren en de manager-auditoren van Audit Vlaanderen, en de verdeling daarvan over de audit van de Vlaamse administratie en de audit van de lokale besturen, alsook de inzet (in dagen) voor het geheel van het jaar 2015 van externe auditcapaciteit en de verdeling daarvan over de audit van de Vlaamse administratie en de audit van de lokale besturen.
- De kennisname van de eindrekening over 2015 van de Dienst met Afzonderlijk Beheer (DAB) van Audit Vlaanderen.
- De goedkeuring van een voorstel van Audit Vlaanderen betreffende de principes voor de toewijzing van de capaciteitsbesteding aan de audit van de Vlaamse administratie en/of aan de audit van de lokale besturen, wanneer een audit zowel op Vlaams niveau als op lokaal niveau wordt uitgevoerd (interbestuurlijke audits).

7.3.3.3. AANSTURING, OPVOLGING EN FEEDBACK TEN AANZIEN VAN HET AGENTSCHAP AUDIT VLAANDEREN, MET INBEGRIJ VAN AUDITAANPAK EN AUDITRAPPORTEN

- De goedkeuring van de specifieke acties voor 2016 van het ondernemingsplan van Audit Vlaanderen.

- De kennisname van de rapportering, op iedere vergadering van het auditcomité, over de uitvoering van de auditplanning 2016, wat betreft de audit van de Vlaamse administratie.

In deze rapportering wordt voor iedere auditopdracht en voor bepaalde auditgerelateerde werkzaamheden (zoals bijvoorbeeld de opvolging van de aanbevelingen, de opstelling van globale rapporten, de opstelling van beleidsgerichte rapporten), de status opgenomen ("voorbereiding", "terreinwerk", "rapportering", "afgesloten", "uitgesteld").

Daarnaast wordt ook de geplande inzet van capaciteit (in dagen) en de werkelijk gepresteerde inzet van capaciteit (in dagen), zowel van interne auditcapaciteit als van externe auditcapaciteit, aangegeven.

Ook de geplande tijdsbesteding en de werkelijk gepresteerde tijd voor supervisie door de manager-auditoren wordt (afzonderlijk) in de rapportering vermeld.

- De bespreking van de voorbereiding door Audit Vlaanderen van de auditplanning 2017, met de uitgangspunten en de resultaten van de capaciteitsberekening zowel wat de interne auditcapaciteit als wat de potentiële uitbestedingscapaciteit betreft, en een eerste voorstel van de verdeling van de auditcapaciteit over de verschillende soorten van audits en aanverwante auditwerkzaamheden.
- De goedkeuring van de auditplanning 2017.
- De bespreking betreffende de (mogelijke) uitvoering door Audit Vlaanderen van een "fact gathering" en/of audit inzake de toekenning, het gebruik en de controle op het gebruik van debet- en kredietkaarten ("betaalkaarten").

- De bespreking van de resultaten van de vijfjaarlijkse externe evaluatie van het auditagentschap, die werd uitgevoerd door KPMG Advisory, onder de vorm van een "Quality Assurance Review".

Het eindrapport van 11 februari 2016 betreffende deze Quality Assurance Review werd door vertegenwoordigers van KPMG Advisory toegelicht op de gemeenschappelijke vergadering van het auditcomité van de Vlaamse administratie en het auditcomité van de lokale besturen van 25 februari 2016.

De resultaten van de externe evaluatie waren positief voor Audit Vlaanderen.

De werkzaamheden van KPMG Advisory betreffende de evaluatie van de conformiteit met de internationale standaarden voor de professionele werking van de interne audit van het Instituut voor Interne Auditoren (IIA) hebben geleid tot volgende algemene positieve verklaring: "Onze werkzaamheden bevestigen dat Audit Vlaanderen 'algemeen conform' de standaarden van het IIA en de goede praktijken werkt. We hebben enkele opportuniteiten voor verbetering geïdentificeerd."

KPMG Advisory verstrekke ook toelichting over de gemaakte inschaling van Audit Vlaanderen in het Interne Audit Capability Model.

- De kennisname van de periodieke (semestriële) voortgangsrapportering door Audit Vlaanderen betreffende de uitvoering van de aanbevelingen die werden geformuleerd in het voormelde eindrapport van de externe evaluatie door KPMG Advisory.
- De bespreking van de door Audit Vlaanderen opgeleverde auditrapporten, op iedere vergadering van het auditcomité.

- Het auditcomité stemde in met de door Audit Vlaanderen voorgestelde vernieuwde aanpak inzake de organisatie-audits.

De vernieuwde aanpak is meer risicogebaseerd en beoogt de entiteiten te stimuleren om te werken aan risicomanagement en hun risicomanagement te verbeteren.

Met de vernieuwde aanpak beoogt Audit Vlaanderen tevens een beter beeld te krijgen van de stand van zaken en de evolutie van het risicomanagement op entiteitsniveau, en de belangrijkste risico's per entiteit.

De vernieuwde aanpak resulteert telkens in twee auditrapporten per geauditeerde entiteit.

Een eerste audit evalueert de maturiteit van het risicomanagement, waarbij nagegaan wordt of de entiteit een goed zicht heeft op belangrijke risico's waarmee ze geconfronteerd wordt (risico-identificatie en -evaluatie) en of ze deze risico's ook aanpakt (risicobeheer).

Aansluitend bij de bevindingen worden aanbevelingen en/of verbeterpunten geformuleerd.

Een tweede audit ("organisatie-audit") evalueert in welke mate de entiteit, voor op basis van een aantal parameters als prioritair geselecteerde thema's uit de leidraad organisatiebeheersing, over de nodige beheersmaatregelen beschikt om de belangrijkste inherente risico's te herleiden tot een aanvaardbaar restrisico.

Aansluitend bij de bevindingen worden aanbevelingen en/of verbeterpunten geformuleerd.

Gelet op de beperkte auditcapaciteit bleek het evenwel voor Audit Vlaanderen niet meer mogelijk om, naast de werkzaamheden in uitvoering van de vernieuwde aanpak, ook nog de maturiteitsinschattingen van de organisatiebeheersing actueel te houden voor alle entiteiten.

De vernieuwde aanpak impliceert dus de stopzetting van de maturiteitsinschattingen van de organisatiebeheersing.

Het auditcomité heeft aan Audit Vlaanderen gevraagd een communicatieplan uit te werken met het oog op het verwerven van het nodige draagvlak voor de vernieuwde aanpak van de organisatie-audits bij de geauditeerde entiteiten, het management en het politiek niveau.

- De kennisname, via een beknopt (status)overzicht dat op iedere vergadering wordt voorgelegd, van klachten en (mogelijke) onregelmatigheden die aan Audit Vlaanderen worden gemeld, en de wijze waarop Audit Vlaanderen hieraan gevolg geeft; in sommige gevallen kan dit gebeuren door de uitvoering van forensische audits.
- De principiële goedkeuring van de specifieke acties voor 2017 van het ondernemingsplan van Audit Vlaanderen.
- Het ondernemingsplan 2017 van Audit Vlaanderen, met inbegrip van de specifieke acties voor 2017, werd definitief goedgekeurd op de gemeenschappelijke vergadering van de beide auditcomités van 23 februari 2017.
- De evaluatie van de administrateur-generaal van Audit Vlaanderen.

7.3.3.4. AUDITUNIVERSUM, CONTROLEOMGEVING, BELEIDSAANGELEGENHEDEN, BELEIDSADVIEZEN EN REFLECTIES

- De goedkeuring van de voorgestelde aanpassingen aan het charter van Audit Vlaanderen. Het geactualiseerd charter van Audit Vlaanderen werd goedgekeurd door het auditcomité van de lokale besturen in zijn vergadering van 23 juni 2016 en door het auditcomité van de Vlaamse administratie na een schriftelijke goedkeuringsprocedure die werd afgesloten op 8 september 2016.

Het geactualiseerd charter van Audit Vlaanderen werd op 21 oktober 2016 als mededeling aan de Vlaamse Regering voorgelegd.

- De opvolging van de stand van zaken over de beslissingen door de Vlaamse Regering, op voorstel van Audit Vlaanderen, betreffende de gunningen in het kader van het nieuwe raamcontract voor de uitbesteding van auditopdrachten.

Het nieuwe raamcontract biedt de mogelijkheid om snel gespecialiseerd personeel bij een externe dienstverlener te bestellen voor het uitvoeren van auditopdrachten of de ondersteuning bij de uitvoering van auditopdrachten.

Het nieuwe raamcontract geldt voor vier jaar en staat zowel open voor entiteiten van de Vlaamse administratie als voor de lokale besturen.

In het nieuwe raamcontract zijn volgende zes percelen opgenomen: procesaudits; organisatieaudits; IT-audits; financiële audits; forensische audits; evaluatie van interne auditdiensten/quality assurance reviews.

Het laatste perceel is een nieuw toegevoegd perceel in vergelijking met het vorige raamcontract. Via dit perceel wordt het voor elk van de decentrale interne auditdiensten van de Vlaamse administratie en de interne auditdiensten van de lokale besturen mogelijk, op vrijwillige basis en na

een autonome beslissing, hierop een beroep te doen om een externe evaluatie te laten uitvoeren.

De Vlaamse Regering nam een beslissing betreffende de gunning voor de eerste twee percelen (procesaudits en organisatieaudits) op 19 februari 2016 en voor de vier andere percelen op 20 mei 2016.

- De kennisname van de (synthese)rapporten van audits die aan Audit Vlaanderen werden bezorgd door decentrale interne auditdiensten in het kader van de rapportering overeenkomstig het “holdingmodel”.
- Op de vergadering van het auditcomité van 29 november 2016 werd door Véronique Matthys, voorzitter van het auditcomité van de VRT, en Koen De Hauw, manager Interne Audit van de VRT, een toelichting gegeven over de “nieuwsaudits” die werden uitgevoerd door de Interne Audit van de VRT.
- Inzake de optimalisatie van de samenwerking met de decentrale interne auditdiensten en de decentrale auditcomités, en gebeurlijke voorstellen tot aanpassing van het “holdingmodel” voor de invulling van de interne auditfunctie in de Vlaamse administratie, worden de resultaten afgewacht van de audit-op-audit-opdrachten die in het najaar van 2016 en het eerste semester van 2017 worden uitgevoerd bij de VDAB, de Vlaamse Vervoermaatschappij (De Lijn), de VMSW en de VRT.

Deze opdrachten werden uitbesteed aan KPMG Advisory, om de objectiviteit en de uniformiteit inzake aanpak maximaal te garanderen; KPMG Advisory voerde ook de vijfjaarlijkse externe evaluatie van Audit Vlaanderen uit.

Vervolgens zal door Audit Vlaanderen een globaal rapport worden opgesteld betreffende de bevindingen en de aanbevelingen die zijn voortgevloeid uit de vier voormelde audit-op-audit-opdrachten en de bevindingen en aanbevelingen in verband met de toepassing van het “holdingmodel” voor de invulling van de interne auditfunctie in de Vlaamse administratie uit de externe evaluatie door KPMG Advisory van Audit Vlaanderen.

Dit globaal rapport kan als basis dienen voor een grondige evaluatie van het “holdingmodel” en het uitwerken van eventuele verbetervoorstellen.

De finale resultaten kunnen dan het voorwerp uitmaken van een bespreking op een volgende overlegvergadering van het auditcomité met de voorzitters van de auditcomités van de publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigde agentschappen en de VRT.

- Een voorstel inzake de opstelling door Audit Vlaanderen van een specifiek rapport betreffende (de evaluatie van) de uitvoering van de aanbevelingen van de thema-audits.
- De kennisname van een toelichting door Audit Vlaanderen betreffende de aanpak en de stand van zaken van de thema-audit wagenparkbeheer.
- De instemming met het door Audit Vlaanderen voorgestelde vernieuwde concept voor de beleidsgerichte rapporten per entiteit, en het voorstel betreffende het opmaken van de beleidsgerichte rapporten voor 2016. Het auditcomité stemde ook in met het voorgestelde concept voor het VO(Vlaamse overheid)-breed beleidsgericht rapport, dat geleidelijk zal opgebouwd worden in functie van de jaarlijkse auditwerkzaamheden; een eerste rapportering is gepland begin 2018.
- De instemming met het voorstel van Audit Vlaanderen tot vermindering van de frequentie van de opvolging van de auditaanbevelingen van tweemaal naar eenmaal per jaar.
- De kennisname van het ontwerp van globale afsprakennota single audit tussen het Instituut van de Bedrijfsrevisoren, het Rekenhof, de Inspectie van Financiën, de Vlaamse Auditautoriteit Europese Structuurfondsen, het Departement Financiën en Begroting en Audit Vlaanderen.
- Op de vergaderingen van het auditcomité werd meermaals de aandacht gevestigd op het belang van een burgerlijke partijstelling en eventuele schaderecuperatie wanneer door Audit Vlaanderen een forensisch auditrapport wordt

overgemaakt aan het parket of de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie.

Deze overmaking gebeurt wanneer de vaststellingen en de bijhorende inschatting door Audit Vlaanderen er mogelijk op wijzen dat misdrijven werden gepleegd.

Dientengevolge wijst Audit Vlaanderen thans in de begeleidende brief bij de verzending van een forensisch auditrapport aan de leidend ambtenaar van de geauditeerde entiteit en de functioneel bevoegde minister(s) op de mogelijkheid van een burgerlijke partijstelling en op de opportuniteiten die deze burgerlijke partijstelling biedt; in de brief wordt ook gevraagd periodiek aan Audit Vlaanderen te rapporteren over de eventuele burgerlijke partijstelling, de stand van zaken van een gebeurlijk gerechtelijk onderzoek en de maatregelen die werden genomen in het kader van schaderecuperatie.

Bij de overmaking van een forensisch auditrapport aan de Centrale Dienst voor de Bestrijding van Corruptie of aan het bevoegde parket, vraagt Audit Vlaanderen vanaf 1 januari 2017 in de begeleidende brief om op de hoogte te worden gehouden van de gevolgen die worden gegeven aan de overmaking van het rapport.

Audit Vlaanderen vraagt ook vanaf 1 januari 2017 in de begeleidende brief bij de verzending van het forensisch auditrapport aan de betrokken entiteit om op de hoogte te

worden gehouden van de eventuele maatregelen/sancties die worden genomen ten aanzien van personeelsleden die in het forensisch auditrapport worden vermeld.

- Een voorstel inzake de opstelling door Audit Vlaanderen van een evaluatierapport betreffende de forensische audits, op basis van de jarenlange ervaring van het auditagentschap met de uitvoering van forensische audits in de Vlaamse administratie. Op de gemeenschappelijke vergadering van de beide auditcomités van 23 februari 2017 werd door Audit Vlaanderen een evaluatienota betreffende de forensische audits in de Vlaamse administratie voorgelegd.
- De kennisname van een uittreksel uit het voorontwerp van beleidsbrief Algemeen Regeringsbeleid 2016-2017, bevattende het tekstgedeelte waarvoor de input werd geleverd door Audit Vlaanderen.
- De kennisname over de voorbereiding van een nieuw “Vlaams bestuursdecreet” en de input van Audit Vlaanderen in dat verband.

